deli bal

PELİN BUZLUK

2010 *Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü*

VARLIK ÖYKÜ

deli bal

PELİN BUZLUK

VARLIK ÖYKÜ

2010
Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü

Pelin Buzluk, 1984’te Ankara’da doğdu. Ankara Atatürk Lisesi’nden mezun olduktan sonra ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü’ne girdi. Öğrenciliği boyunca çeviri yaparak geçindi. 2008’de lisans eğitimini tamamladı. Halen çevre mühendisi olarak çalışıyor.

“Fotoğraf” adlı ilk öyküsü 2002’de *Nikbinlik*’te yayımlandı. Dört yıl ODTÜ Edebiyat Topluluğu ile *Nikbinlik*’i çıkardı. Yazın konusunda bazı fikir ayrılıklarından dolayı *Nikbinlik*’ten ayrıldı. Öyküleri *Varlık, Kitap-lık, Özgür Edebiyat, Kül Öykü* dergilerinde yayımlandı. İki yıldır Ankaralı öykücüler ve öyküseverlerden oluşan Perşembe’nin toplantılarına katılıyor.

Varlık Yayınları, Sayı: 1102
Sertifika No: 10644
1. basım: 2010

ISBN 978-975-434-397-7
Kapak: Mehmet Buzluk
Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları A.Ş.
Baskı: Kurtiş Matbaacılık
Topkapı Fatih İş Merkezi, İstanbul – Matbaa Sertifika No: 12992
VARLIK YAYINLARI A.Ş.
Piyerloti Cad. Ayberk Apt. 7-9 Çemberlitaş 34440 İstanbul
Tel: 212-516 20 04 - Faks: 212-516 20 05
E-posta: varlik@isbank.net.tr
www.varlik.com.tr

PELİN BUZLUK

deli bal

Anneme...

SÜREK

"Arkada, göremediğiniz bir başka düşman var.
Bir günebakan çiçeğinin beni izlediğini ve
benden nefret ettiğini biliyorum."
Malcolm Lowry

Haklısın Emir. Ne söylesen yeri. Yıllarca aynı çatı altında yaşadık. Kardeş olduk birbirimize. Birlikte çalıştık, birlikte terledik. Gündüzleri çalışmak istemediğim için, benimle gece vardiyasına kalmaya razı oldun. Bu yüzden gündüzlerin hep derin bir uykuda geçti. Akşama doğru uyanıp günü yakalamaya çalıştın.

Bana "kardeşim" dedin. Bir kez bile sormadın neden kaçıp bu kasabaya sığındığımı ama bilmek isterdin elbette. Oysa ben hiçbir şey anlatmadım. Kızmakta haklısın. Dün gece işe de gelmedim seninle. Neden diye sorduğunda yalnızca sustum. Kapıyı çarpıp gittin. Ama bilmiyorsun, bugün başka... İşe gitmek yerine uykumu iyice aldım. Uzun zaman sonra aydınlık sokaklarda, meydanlarda dolaşıyorum. Bu akşam sana her şeyi bir bir anlatacağım. Anlayacaksın beni.

Pazaryerinden geçiyorum şimdi. Öyle yüksek direkli çadırlar kurulmuş ki… Yüzlerce köylü var burada, karışık, rengârenk bir cümbüş oluşturuyorlar. Gürültüleri büyüdükçe korkuyorum yine. Bu korkularımdan haberin vardı ama anlayamazdın. Kimden, neden korktuğumu bilemezdin. Bunca gürültüde bildik bir ayak sesini duyamam diye korkardım. O ayak sesini duyamazsam ölebilirdim çünkü Emir. Çadırlara girip çıkan onca insanın arasında o bildik silueti kaçırırsam avlanabilirdim. Bugün o kadar korkmuyorum artık. Sana anlatacağım ya, belki de onun rahatlığı bu. Sen şimdi işten gelmiş, uyuyorsundur. Alnındaki ter kurumamıştır daha. Eve bir varayım, yorgunsan da uyandıracağım seni. Bu kez yalansız konuşacağım. Hak vereceksin bana, bağışlayacaksın.

Keşke yanımda olsaydın şimdi. Onca zaman sonra günışığında dışarı çıktığımda bana eşlik etsen ne güzel olurdu. Hem birlikte bakıp eğleneceğimiz çok şey var burada. Köylünün biri küçük bir yalağa su boşalttı. Bir kadıncağız bilmeden yüzdürüyor eteğini bu pis suda. Bir başka köylü eşek satıyor. O eşeklerin bakışlarında bile gizli bir işbirliği seziyorum. Dönüp dönüp arkama bakıyorum: Kimse yok. Korkumu dizginliyorum.

Yastığımın altındaki hançeri görüp gülmüştün bir akşam. “Bir tabanca alsan ya…” diye alay etmiştin. “Hançerden başkası olmaz,” demiştim sana. Soran gözlerle bakmıştın. Susmuştum gene. Çok öfkelenmiştin. Haklıydın dostum, aramızda sır olmamalıydı.

Burada her şey öyle yeni ve inanılmaz geliyor ki bana… Peki sen inanabiliyor musun pazaryerinde dolaşabildiğime? Bedenimi sanki dışarıdan izliyorum. Bedenimde olmaktan ölesiye korkuyorum çünkü. Bir hançer daha var Emir, bu hançerin yıllarca özlediği kın, benim etim. Bu hançer yıllarca bana doğru yürüdü. Bense onun getireceği yaraya hazırlandım. Yastığımın altında kendi hançerim, ancak öyle uyuyabildim. Sırtım bütün giysilere, bütün duvarlara, ardımda bıraktığım tüm o yollara, kentlere ve onları çevreleyen dağlara karşın çıplaktı. Gövdem korkusunun o hançerde artık son bulmasını istiyor belki de. Bu yüzden ona soyundu. Bunca zaman neden gölgelerde, karanlıklarda yaşadığımı bir bilseydin… Ama şimdi şu pazaryerinin şenliğine katılmalıyım. Bu bir cesaret alıştırması, öyle say. Seninle konuşmadan önce buna ihtiyacım vardı.

Küçük bir eğlence alanına vardım. Çocuklar bir köşede ellerindeki cam parçalarını ateşe tutmuş, isliyor. Güneş tutulacakmış bugün. “Hem de

halkalı!” Öyle söyledi güzel gözlü esmer bir çocuk. İleride birkaç tanesi çember çeviriyor, kahkahaları buraya kadar geliyor. Onlara kendi gülüşümle eşlik etmek istiyorum. İçimde, nemli duvarların ardından açık havaya çıkarılmış o hüzün, derin bir kedere dönüşüyor giderek. Gülmek isterken kimin sesini bağırıyorum böyle? Bu arsız, yanaşkan çocuklar korkuyor benden. Oysa asıl korkan benim. Birden ateşbazlara o kadar yaklaşıyorum ki yüzümün kırmızısını aynaya bakmış kadar iyi biliyorum. Çocuklardan başka, önünde büyüklerin de toplandığı bir çadır görüyorum. Başların üzerinden içeri uzanan bir baş da ben oluyorum. Tanık olduğum sahne hem şaşırtıyor beni hem de kederimi katmerlendiriyor: Ömrümde ilk kez bir denizkızı görüyorum, upuzun saçları göğsünü örtmüş, pullarla kaplı kuyruğu kımıltısız. Güzel ve görkemli… Tepesinde kötü yürekli bir balıkçı, elinde kırbacı ha babam vuruyor zavallıya. “Konuş!” diye bağırıyor. Kızcağız belli ki dilsiz. Yalnızca ağlıyor. Bu görüntü beni öyle üzdü ki derin bir kimsesizlikle seni yanımda istedim dostum.

Eve ulaşmak istiyorum artık. Yolu da uzattıkça uzattım. Sen şimdi yatağında uyuyorsundur. Düşlerin Yusuf’un kuyusu kadar derin ve çıkrıklıdır. Yatağımdaki uykuyu özlüyorum ben de. Sırtımı sarıp sarmalayıp duvara yaslamak, öyle uyumak istiyorum. Hançerden korkan bir yer var orada, yıllar var ki zonkluyor.

Buradan nasıl çıkacağım bilemiyorum. Bu kadar kalabalık olmasa yolumu bulurdum. Güneş tutulacakmış. Halkalı. Başka bir halkayı bir ayının burnunda gördüm. Bir çingenenin eline düşmüş, acıklı acıklı oynuyordu. Bir diğer çingene darbuka çalıyordu. İnsanlar öyle korkunç gülüyorlardı ki ayının boynuna sarılıp ağlamak istedim.

Evin yolunu yitirdim Emir. Ne olurdu şu kalabalıkta karşıma çıkıversen... Seni ararken bütün yüzler aynı. Hepsi kırmızı yanaklı, tombul. Hepsi sağlıklı, güneş yanığı köylü suratları. Şimdi yüzün, senin olmaktan öte, “yüz” denilen şeyi anlatıyor bana. İnsanlara bakarken sağda solda, suratlarındaki koca boşluk, koca yokluk, bir “yüz”e sahip olmamaları.

Birdenbire başka bir yüz gördüm! Ezberime kazılı, tanıdık bir yüz. Onun yüzü! Sen onu bilmezsin Emir. Kalp atışlarımda eski bir büyünün tamtamları çalmaya başladı. Ve binlerce kez rüyalarımda gördüğüme benzer, ölümcül bir koşu başladı. Hırkamın etekleri savruluyor, sıçrayıp daha da ileri düşmek istiyorum, bacaklarım daha da uzamak istiyor. O hançer, işte o hançer, şu anda sırtıma çok yakın. “Ne zamandır burada?

Nereden bulmuş beni?” Sormamalıyım artık. Yalnızca koşmalıyım. Pazardaki herkes bütün bedenleriyle dikiliyorlar yoluma, koştuğum kadar bu engelleri de aşmam gerekiyor. O hançerliyi bir bilsen Emir, bana hak verir miydin? Ah, eve bir varsam, kapıyı örtsem ardımdan...

Sesleri dışımda bıraktım. Bacaklarım yanıyor koşarken. Ara sıra bir gözükaralıkla ardıma bakıyorum. Bazen bir çakımlık görüyorum o yüzü. Bazense kayboluyor. Ummadığım bir yönden karşıma çıkacak diye titriyorum. Gözlerim bile titriyor Emir. Bir hayvanı çağırıyorum kendimden kimselerin bilmediği. Öyle, o hayvanca koşuyorum. Ensemde garip bir soluk, sırtım ürperiyor. Geride o, hançerli, ayak izlerimi kendi adımlarıyla siliyor, ardımda bıraktığım her şeyi rüzgârıyla süpürüyor.

Uysal bir karanlık yürüyor gözlerime. Güneş tutuluyor Emir. Çocukların sevinç çığlıklarını duyuyorum. Uykuda olmasan, gelip sen de izler miydin? Elimden tutup beni bir gölgeye çekerdin. Ben, bir gölge, ancak bir başka gölgede gizlenirdim. Yıllardır gizlediğim ne varsa, oracıkta anlatırdım sana. Ama kurtulacağım bu koşudan, sana söz, sağ çıkacağım. Her şey gibi bunu da anlatacağım sana. Cam isleyen çocuklardan, dökülmüş dişlerini satmak isteyen bunağa dek…

Güneş, ayın ardına gizlenerek, sırlı bir gece sunuyor bana şimdi. Yaşayabilmem için. Bir gölge karanlıkta ölür mü sence? Asıl orada barınır, saklanır. Biraz olsun soluklanmak için bir gölgeye dönüşmeye razıyım. Güneş iyi ki sunuyor karanlığını. Etraf iyiden iyiye karardı. Bacaklarım hâlâ bedenimden bağımsız birer yaratık gibi, daha hızlı, daha hızlı koşmak istiyorlar. Zaman kalmadı Emir. Sırrımı açmalıyım sana. Kendimden haberler taşıdım gün boyu. Gölgeden haberler, bulutlu haberler getirdim. Söyleyeceklerim var. Dinle:

62 TAVŞANI

“Masalımızı yazamayacaksın yaşadığıma inandıkça.”
Vüsat O. Bener

Babam korkudan deliye dönüp bir sabah günün ilk ışıklarıyla evi terk etti. Böyle olmasaydı, ben de yasaların biz evlatlara sunduğu olanaktan bugünden itibaren yararlanabilecektim. Bugün babam altmış iki yaşını dolduruyor.

Yıllar önce yürürlüğe giren “62 Tavşanı” yasasına göre, altmış iki yaşını doldurmuş her babanın, yalnızca ve yalnızca öz çocuğu ya da çocukları (geçen sene, üç kardeşin aynı anda kurşun sıkma talebi üzerine yasanın ilgili maddesine böyle bir fıkra eklenmişti) tarafından öldürülmesi serbest. İnsanlar hızla ürüyorlar, dünya nüfusu gün geçtikçe artıyor. Su yok. Bu yasa sayesinde, hem çoğu erkek bir gün öldürülebileceği korkusuyla çocuk sahibi olmaktan cayıyor hem de altmış iki yaşını aşmış babaların ölümüyle nüfusta önemli bir azalma, su kaynaklarında gözle görülür bir rahatlama oluyor.

Soğuk ve gri paltolarının yakalarının ardında yüzlerini çarpıtmış, korkularını gizleyemeden, zorlama bir gözükaralıkla sokaklarda gezen babalar var. Sözümona, son derece sakin ve anlamlı adımlarla yürüyorlar. Çoğu, evden kaçmış oysa. Dolaştıkları bu kentin yerlisi değiller.

Artık, otobüslerde “yaşlılık kartı” kullanan erkek yolcuların yüzündeki korku daha anlamlı. Kendilerine tanınan ücretsiz toplutaşıma hakkının, daha fazla gezip daha fazla göz önünde olmalarını sağladığını görmüyorlar mı acaba? Diğer yolcuların hepsi açıktan gözlüyor onları. Küçük çocuklar bile neler olduğunun farkında, bu çekingen ihtiyarlara alaycı gözlerle bakıp gülüşüyorlar. Yine de yolcuların çoğu içlerini kemiren bir merakla yaklaşıyor bu insanlara. Onlara doğru ilerliyorlar otobüsün koridorunda. Nefeslerini duyabilecek kadar yaklaşıyorlar. Yaşlı babaların büyük bir kısmı yasaların gün gelip de bir böcek gibi öldürülmelerine izin vereceğini biliyordu. Buna rağmen neden çocuk sahibi oldular? Nedir onları üremeye iten bu ölümcül güdü? Gözlerini kör eden nedir? Genç erkekler bunları düşünürken korkuyorlar aynı hataya düşmekten. Yoksa üreme içgüdüsünün kaynağı korku mudur?

Dünya çapında ün yapmış ilk ve tek filozofumuz İ. J. (46) uluslararası bir kolokyumdaki konuşmasında, babalığın kabaca bir üreme içgüdüsünden ibaret olmadığını, bir tür “başka bedende ölüme gecikme arzusu ile

libidonun hiçliğin içinde yitip gidişini seyre dalma saplantısının paradoksal açığa çıkış olgusu” olduğunu söylemişti. Kahvehanede bu konuşmadan kimi bölümleri haberlerde izleyen babaların çoğu, böylesi psikolojik ve varoluşsal bir karmaşaya sebep olmaktan dolayı kendilerini suçlamışlardı. Kolokyum çıkışında altmış iki yaşını aşmış katılımcı profesörlerden biri öldürülmüştü. Bunun üzerine filozof, insan yaşamının her şeye rağmen değerli olduğundan dem vurmuş, söylediklerinin yanlış anlaşılmasından ötürü derin bir üzüntü içerisinde olduğunu, doğada ölüm var diye, salt ölüm yüzünden bir erkeğin baba olmaktan vazgeçmemesi gerektiğini belirtmişti.

Kimi babalarsa, evlatlara meydan okurcasına, bir araya gelerek, “Üzerinde Uzlaşılabilir Babalık Manifestosu”nu yayımlamışlardı. “İçinde bulunduğumuz zorlu çağda, bir onur nişanesi olarak korumaya çalıştığımız kutsal babalık görevi, gün geçtikçe daha derin darbeler almaktadır,” diye başlayan metin, “altmış iki yaşından sonra yaşamasak da olur; ama genlerimiz yok mu, işte onlar devam etmeli, bu müthiş miras yaşatılmalı!” diye sonlanıyordu. Bu halleriyle şehit olmaya can atan askerlere benziyorlardı. Uğruna ölünecek bir şey ve babalık çatısı altında binlerce insanla birleşmenin verdiği mutluluk... Manifestonun yarattığı etkiyle prezervatif satışlarında gözle görülür bir düşüş yaşanmıştı. Ancak kısa sürede bu görüş de popülerliğini yitirdi. Manifestoyu hazırlayanların bir bölümü hizipleşerek radikal bir çıkışla başka bir dernek kurdular. Kuruluş gününde yaptıkları basın açıklaması, Platon’un Theaitetos diyaloğunda Sokrates konuşuyormuş hissi veriyordu: “Doğurtma biz erkeklerin sanatıdır. Doğum bedenlerle değil, ruhlarla ilgilidir. Böyleyken ölmek gözümüze görünmüyor artık. Alt tarafı bedenlerimizden arınacağız. Tanrı bizi doğurtmaya zorluyor,” diye haykırıyorlardı. Ancak bu büyüleyici düşünceler onları Sokrates’le aynı sonu paylaşmaktan alıkoyamayacağa benziyordu.

Bölünmelerin ardı arkası kesilmiyordu: Bu kez de Stoacıların mirasçısı bir grup militan baba başka bir fraksiyon oluşturmuştu. Bunlarsa “eğer babalık erdemiyle yaşanamıyorsa, intihar etmek gerektiğini” söylüyorlardı. Bunun üzerine altmış ikinci doğum gününde kendini asanlar oldu. Bu tepki bir dönem modaya dönüşmüştü neredeyse. Yasalarda intihara dair bir kısıtlama ya da yasak bulunmamakta. Kimse kurtarmaya girişecek değildi tabii, önce kurtarıp sonra cezalandırmak ise dünyanın en saçma işi olurdu. Ortaçağda yaşamıyoruz ya... Mesele ölmeleri, öyle ya da böyle... Geride kalanlardan

üzülenler oluyordu elbette. Altmış iki yaşını doldurmuş her baba için ölüm artık bir doğa yasasından çok, toplumsal bir yasaydı. Bir baba –diyelim ki– altmış yaşında ölüverirse, insanoğlunun kurallarının doğa karşısında geçersizliği bir kez daha kanıtlanmış demekti. Yıllarca bu yaşı beklemiş, bıçaklarını bileyip silahlarını yağlayarak nice düşler kurmuş evlatların acı feryatları ve isyanları herkesin içini acıtıyordu.

Bir an için benim babamın da intihar etme olasılığı aklıma geldi. İçten içe, en azından bu kadarını yapacak kadar onurlu bir babaya sahip olmak istiyordum. Öte yandan bu şekilde, onu öldürme hakkımı elimden almış olacaktı ve sırf bunu yapmak için intihar edebileceği düşüncesi beni deli ediyordu.

Hükümet, babaların yasalardaki kimi boşluklardan kurnazca faydalanmalarına engel olmak için, çocuklarının izni olmadan yurtdışına çıkışlarını tamamen yasakladı. Bazısı henüz çocukları reşit olmadan kaçıyor; böylece zaten baba olmanın da bir anlamı kalmıyor. Başka birine sırf kendi evladı olduğu için hükmedemeyecek, onu yönetemeyecek, haklarına el koyamayacak ve ona sahip olamayacaksa, babalık neye yarar?

Gazetelerde, “62 Tavşanı” köşesinde, önceki gün öldürülen babaların isimleri yayımlanıyor. İhtiyarlar bu yolla iyice korkutuluyor. Terliyorlar. Olur olmaz öksürüp aksırıyorlar. Durduk yerde ufacık sebeplerden dolayı etraftaki insanlardan özür diliyorlar. Bedenlerinden türlü ifrazat fışkırıyor. Ölü hücre kokuyorlar. Aralarında çocuklarını sevdiklerini, onlarla mutlu ve huzurlu bir yaşam sürebilmenin özlemini çektiklerini söyleme cüretini gösterenler bile çıktı. Kendilerini bu şekilde acındırmaları o kadar tiksindirici bir hal aldı ki artık herkes onları duymazdan geliyor.

Benim en büyük düşmanım da işte bu acımak. Ölümüne korkuyorum bu duygudan. Ne zaman evden dışarı çıksam babamı görme olasılığımın verdiği heyecan ve bu korku birleşiyor; bazen çarpıntım oluyor bu yüzden. Şimdi gene aynı çarpıntıyla eve varmak üzereyim. Kapıdan içeri girer girmez rahat bir nefes alacağım. Aslında en rahat olacağım zaman, babamı öldürdüğüm zaman olacak. Onu en son 23 yaşımdayken gördüm. Gözlerimi dikip bakmıştım ona; ilerde kolayca tanıyabilmek için ezberlemek istemiştim yüzünü, bedenini. O ne yaptı dersiniz? Beni gıdıklamaya kalktı. Yaptığına inanamamıştım. Gülmemeye çalıştım büyük bir çabayla. Sonunda beni güldürmeyi başarmıştı, ancak bu kez de kahkahalarımın

korkunçluğundan dehşete kapılmış ve beni halsiz düşmüş bir şekilde bırakıp kaçmıştı.

Bomboş ve karanlık pazaryerinden geçerken, iki-üç adım ötemde bir sigara ateşi seçtim. İlgiyle ve babamı görmeyi –bütün bu aklımdan geçenlere rağmen– hiç de ummayarak oraya yaklaştım. Bekledi ateşin sahibi. Beni tanıdı. Attı sigarayı. Yolun sonuydu.

Yaklaştı. O kadar yaklaştı ki soluğu boynuma vuruyordu. Küçüktü sanki. Ufalmıştı. Güçsüzdü. Korkularım tüm bedenimi sardı. Merhamet ara sokaklardan yapış yapış akıyordu bana doğru. O bildik tavşan kokusu babamdan da geliyordu. O da korkuyordu, ama ölmekten. Bense öldürememekten. Dudakları –ne kadar büzse de– titriyordu. Yüzünün tüm kasları oynuyordu. Tanımıyordum onu. Bu yüzü bilmiyordum. Öldüreceğim kişi artık o değildi. Yok etmek istediğim istenci çoktan yitirmişti. Korkuyordu. Oysa korkacağını biliyordum önceden, hatta yalvarabileceğini düşünmüştüm. Ama şimdi bu bitmek bilmeyen suskusu onu başka biri yapıyordu. Kinimin ansızın silinmesinden korkarak sarıldım ona. Hem nefret edilesi o kanlı bağı anımsamak hem ufacık bir karşı koyuş görebilmek için yapmayacağım şey yoktu. O eski sertliğini ve kızgınlığını yeniden duymak istedim, yeniden kızmak, köpürmek, kin duymak, diş bilemek için. Göğsümde iğrenç bir sıkışma oldu: Acıyordum babama, ihtiyarlığına, zayıflığına. Ama yine de en büyük sorun onu tanımayışımdı. Yabancıydı. Onu öldürme nedenim ortada yoktu şimdi. Bu düşüncelerle kendime iyice bastırdığım yaşlı adam gevşedi birden. Ağırlaştı kollarımda. Durup geri çekilerek bakmak isterken yığıldı önüme. Şimdi bir yığın tavşan ölmüştü pazaryerinde ayaklarımda. Kim öldürdü onu?

SEYİRCİLER YOKUŞU

“Bir ölümü her gün yeniden yaşar
Camlara yapıştırılmış yüzler gibi”
Edip Cansever

Yaşlı Adam, Monte’den çağlarca uzak bir yerde yaşadığı halde, Monte saatiyle tam altıda kendiliğinden uyandı. Bu onun için bir alışkanlığa dönüşmüştü. Gerinmedi. Kalktı. Uzun koridoru geçip banyoya girdi. Temizlenmesi kısa sürdü. Üzerinde zebra desenli bornozu, koridorun sonuna yöneldi. “Monte Meydanı’na İnen Seyirciler Yokuşu Başındaki İlk Ev” adını verdiği odaya girdi. Çerçevesi bir pencereninkini andıran kocaman bir Monte fotoğrafının asılı olduğu duvara bitiştirilmiş masaya oturdu. Gözlerini kısarak fotoğrafı incelemeye başladı: Renkler giderek canlanıyor, ayrıntılar daha da belirginleşiyordu. Monte’de sabah oluyordu.

Yaşlı Adam, bir an olsun gözünü ayırmıyordu fotoğraftan. Her değişimi, her kıpırdanışı görmesi şarttı. Saat ilerledikçe, telaşla işlerine koşuşan insanlar belirdi fotoğrafta. Otobüsler, otomobiller, yüzler çoğaldı. Sesler arttıkça arttı ve meydanın üzerinde bir uğultu bulutuna dönüştü. Adam bu sesleri anımsıyordu, tanıdık bir hüzün çöktü içine. Gene de her sabah yaptığı gibi sadece gülümsedi.

Doğduğu topraklara geri dönmesi yıllar önce yasaklanmıştı. Oraları terk etmeden önceki gece, evinin Monte Meydanı’nı gören penceresini yerinden sökmüş ve buraya kadar yanında getirmişti. Bu fotoğrafın çerçevesinin bir pencereninkini andırması, onun gerçek bir pencere oluşundandı. Pencere bir zamanlar başladığı “Monte Meydanı’nı gösterme” işlevini burada da sürdürüyordu. Yaşlı Adam da tüm gün bu fotoğraf-pencerenin kenarında oturup Monte Meydanı’nı seyrediyordu.

Ansızın odanın kapısı açıldı ve genç bir adam girdi içeri,

– Ben bugün Monte’ye dönüyorum, dedi.

Yaşlı Adam karşılık vermedi. Büyümüş gözlerle fotoğraf-pencereyi işaret etti sadece.

Genç adam sürdürdü konuşmasını:

– İki haftadır buradayım ve seninle Monte’yi seyrediyorum. Senin için kaygılanıyorum. Bu noktaya sabitlenmişsin. Benim de tek yapabildiğim sana eşlik etmek oldu. Bu bitmek bilmez seyir, doğup büyüdüğüm ve nadiren dışına çıktığım bu kentten bıkmış olduğumu düşündüğüm halde, şimdi bir an evvel geri dönme isteği uyandırıyor içimde.

– Yüzüme baksana, dedi Yaşlı Adam, ona dönerek, bu denli mutsuz bir yüz başka nereye gider? Nereyi yer edinir kendine?

– İşte, diye pencereyi işaret etti konuk, mutsuzluğun kaynağını.

Yaşlı Adam başıyla olumladı. Kederi ve yalnızlığı çoğaldı:

– Burada, insanları izlerken özne değilim. Asla! Onların nesnesiyim. Seyretmek hiçbir zaman bu kadar acı vermemişti bana. Görmek yetmiyor artık, yeniden görülmek istiyorum. Topraklarıma geri çağrılsam, affedilsem yürüyemem o sokaklarda. Kimseyle konuşamam.

– Evet, seni göremezler bile, dedi genç konuk.

Onun için üzülüyordu, ancak kendi adına da bıkkındı.

– Artık görmek isteseler bile göremezler. Ama en azından bana seslenmelerini isterdim. Beni unutmamalarını...

Genç adam iyiden iyiye sıkılmış görünüyordu:

– Neden dışarı çıkmıyorsun peki? Neden bu pencereye saplanıp kaldın?

– Bir hayvana dönüşmekten korkuyorum. Biliyor musun, bir gün kenti seyrederken bir düş görmüştüm...

– Senin nasıl düşler gördüğünü hep merak etmişimdir. Ancak hemen çıkmazsam uçağı kaçıracağım, dedi kol saatini parmak ucuyla tıklatarak.

– Düşlerim kısa olur benim... Yalınayak dolaşıyordum sokaklarda. Bornozum derime dönüşmüştü. Çıkan savaşlardan, dökülen kanlardan, Monte'deki tüm acı ve barbarlıklardan ben sorumluydum. On iki kişilik, hepsi birörnek giyinmiş genç insanlar beni kabuklu bir hayvana dönüştürdüler. Cezam buydu. Taşlamaya başladılar. Lağım kanalına yuvarlandım.

Düşünü anlatmayı burada kesti. Çünkü konuğu duvardaki onlarca saatte gezdiriyordu bakışlarını. Saatlerin birbirlerinden farklı zamanları gösteriyor oluşu, bazıları çoktan durmuşken, bazılarının ise akrep ve yelkovanının bile olmayışı tedirginlik veriyordu. Yaşlı Adam, burada saatlerin zamanı değil de zamansızlığı gösterdiğini bilmenin hüznüyle,

– Peki, dedi sabırsızlanan ancak biraz da şaşkın görünen genç adama, geri dönmeni sağlayacağım, ama sen de halkımın beni hatırlamasını sağla.

"Elbette," diye yanıtladı genç adam, gözlerini hastane odasında açarken.

Hemşire gülümsedi. Hastanın iki haftalık bir komadan sonra döndüğüne çok sevinmişti.

"Günaydın," dedi yeni serum şişesini yerleştirirken.

Genç adam, boğazı acıyarak, "Monte'de sabah mı..." diye mırıldandı.

“Evet, ışıl ışıl bir sabah,” dedi hemşire.

Taburcu olduğu gün, içinde, meydana gitmek ve Seyirciler Yokuşu’nun başındaki o eve bakmak için karşı koyamadığı bir itki vardı. Taksiden tam orada indi. Başını ağır ağır kaldırıp yokuştaki ilk evin kara boşluğuna dikti gözlerini. Pencerenin yokluğuna… İlk kez, görmek için değil, görülebilmek için bakıyordu.

Meydan yeni yeni kalabalıklaşıyordu. Genç adam, gelip geçenlerin ortasında heyecanını dizginlemeye çalışarak, kıpırdamadan, dimdik durdu. Giderek artan bir gerginlik yayılıyordu bedenine. Kolları ağırlaşmıştı. Sağ kolunu zorlukla kaldırıp yavaş devinimlerle, eski, terk edilmiş, ahşap evin karanlık pencere boşluğuna el salladı. Çatırdayarak gülümsedi. Ve öyle kaldı. Taşlaşmıştı.

Bir süre sonra meydandaki insanlar heykelin çevresinde toplandılar. Kalabalık, onu taklit ederek, aynı tarafa dönüp el sallamaya başladı. Hiçbiri bir şey görmüyordu kuşkusuz. Onlar için yalnızca eğlenceli bir oyundu bu. Heykel ise uzaklarda, kimsenin bilmediği bir yerde, herkesi gören birinin kahkahalarını duyuyordu.

KAFES

“Kafesin biri, bir kuş aramaya çıktı.”
Franz Kafka

Uyandığında tüm bedeni sıcaktan yanıyor, gözleri ta içlerine dek kavruluyordu. Yüzünde denizden çıkmışçasına bir tuzluluk vardı. Ne yapıp etti, anımsadı: Deniz değildi bu tuzun sebebi. Gözyaşıydı.

Günler ve gecelerce ağlamıştı. Bir boşluk yüzünden. Bir şeyin artık var olmayışı sürekli anımsatmıştı kendini. Şimdi de duyuyordu o boşluğu, ancak önceleri orada ne vardı, bilmiyordu. Kupkuru dudakları kıpırdadı ve

ona bir isim verdi: Nergis. İşte bu sözcük beraberinde binlerce anıdan hayaller taşıyıp getirdi. Bu gölgelerin hiçbiri anlamlı bir bütüne dönüşmüyordu ama gene de ağlatıyordu onu. Bir kadına ya da bir kadınla ilgili şeylere ağladığını biliyordu yalnızca. O kadının kim olduğunu bilmiyordu. İsmini birkaç kez daha tekrarladıysa da çabuk vazgeçti bundan. Çünkü "Nergis" demek için zihninden, soluğundan ve en son ağzından dışarı uğrayan tüm sesler, ona sayısız acı getiriyor, sonra bu acıları tüm bedenine ve zihnine saplıyordu.

Elini başına attı. Pütür pütür pıhtılaşmış, eskimiş kanına dokundu. Biraz doğrulmaya çalıştı. Üzerinde uzandığı taş zemini tüm teninde hissetti. O zaman çırılçıplak olduğunu anladı. Nicedir yumulu duran gözlerini açtı. Gökyüzü doldu gözlerine. Gök birçok yerde benzer olduğundan nerede olduğunu anlamak için çevresine baktı. Kalabalık bir meydandaydı. İnsanların kimi uzanmış yatıyor, kimi şaşkın şaşkın dolaşıyordu. Yüzlerceydiler. Hepsi çıplak ve gençti. 1971'de bir konser alanı anımsadı. Alkol ve müziğin verdiği sarhoşlukla herkes böyle soyunmuştu. Orada da herkes gençti. Şimdi o yıllarda olmadığından emindi. 2000'li yılların geçtiğini anımsıyordu. Gene dudakları açıldı, söyledi: Nergis. Bütün hücreleriyle bir kederi emdi bedeni. Bu acıyı yeniden çağırmaktan korksa da anımsamak istiyordu. Yine denedi: Pink Floyd konseri, Nergis. Zihni hızla kaçan bir şeylerin ardına düştü. Renklerine, seslerine, dokularına ulaşacakken yitirdi.

Güçlükle kalktı. Meydanda yürümeye başladı. Onlarca uyanışa tanıklık etti. Uyananlar başka seslerle kendi Nergis'lerini heceledi. Etrafta tanınmayı boşuna umdu. Herkes kendini öyle az biliyordu ki kimse kimsenin yüzünü göremiyordu. Hepsi kendiyle meşguldü. Anılar yitikti. Ufak lekelerini bırakmışlardı, çıkarılan çerçevelerin ardından duvarda kalan izler gibi. Bir zamanlar yerlerinde asılı duran fotoğrafları anımsamak öyle güçtü ki…

Bir şeyler bulma umuduyla dolaşırken bir heykele tosladı. Heykel yetişkin bir insan boyunda olduğu için ilkin yanılıp "Affedersiniz," dedi. Sonra birden fark etti ve birçok görüntü üşüştü kafasına. Heykele bakmayı sürdürdü. Meydana inen yokuşlardan birine doğru el sallar vaziyetteydi. Garip bir dürtüyle heykele eşlik etmek istedi. Sanki eski bir dostu anımsadı. İçine tarifsiz bir sıcaklık aktı. O dostu, her kimse, özlemişti sanki. Bu fikirle gariplendi. Burada olsa belki kanlı başını gösterirdi ona. Bedenindeki

yaralardan, çürüklerden dert yanardı. “Nergis kimdi?” diye sorardı. Hıçkırarak ağlamaya başladı. “Nergis, seni çok özledim,” dedi kendi sesine şaşarak.

Çevrede mezarlardan kalkmış ölüler gibi kimsesiz ve çıplak binlerce genç geziniyordu. Uyananlar çoğalmıştı. Kendine yol açmaya çabalarken, eti etlerine değiyordu. Kadınların memelerine, erkeklerin önlerine takılıyordu gözü. Kendi önünü kapatmayı düşündüyse de vazgeçti.

Kalabalıkta kendine kolayca geçitler açan birini ayırt etti. Herkesten farklı olarak, bu adamın omuzlarından bir paçavra sarkıyordu. İyice yaklaşınca, insanların ona neden böyle kolay yol verdiği ortaya çıktı. Adamın kocaman açılmış gözleri süt gibi ak’tı. Göğüs göğüse geldiler. Dehşete düşerek olduğu yere çakılıp kaldı. Nefesini tutup körün o zehirli fısıltısını dinledi: “Halbuki siz ölüler idiniz de o sizi diriltti. Sonra sizi yine öldürecek, sonra yine diriltecek.” Birden kabarıp bedeninin dışına taşan bir öfkeyle itti körü. Adam yere yuvarlandı, saatlerdir orada yatıyormuşçasına taş kesildi. Çevreden onu ayıplayanlar oldu. Tepesi atmıştı:

“Ayıplayacak haliniz mi var? Kim olduğunuzu biliyor musunuz? Üzerinizde tek parça kumaş yok. İçinizde bir parça ruh yok. Ama ayıplarınız, günahlarınız gene de yaşıyor, tutunuyor. Ayıp yok artık! Hem bu adam sırf kör olduğu için mi bizi korkutma hakkına sahip? İşte uyudu bile, sarhoş mudur nedir!” Yerde donakalmış olan körü işaret ediyordu. Az önce kendilerinde söz söyleme hakkı bulanlar hemen sindiler.

Böylece yürümeyi sürdürmek üzere arkasını dönmüştü ki batmakta olan güneş gözünü aldı. Elini alnında siper edip gene de o yöne doğru yürürken, ışığı ardına aldığı için kararmış bir su değirmeni gördü. İlgiyle yaklaştığında değirmeni döndürenin su değil selefon olduğunu fark etti. Pencerelerinden küçük yüzler gözlerini dikmiş, onu izliyorlardı. İçlerinden biri konuştu, ancak hiçbiri ağzını kıpırdatmamıştı:

“Sonra insanların akıp geldiği yerden akıp gelin.”

İstemsizce yanıtladı:

“Nereden geldiğimin ne önemi var? Gideceğim yeri bilmiyorum ki!” Korktuğu için konuşmuştu sesin sahibiyle. Anladılar. Kıs kıs güldüler. Korkusu büsbütün arttı. Arkasını dönüp uzaklaşmak istedi.

“Yüzlerinizi doğu ya da batıya dönmeniz iyilik ve erdem değildir,” dedi ses.

O zaman, tükürük saçarak okkalı bir küfür savurdu pencerelere. “Korkutmaktan başka bir işe yaramazsınız,” diye tısladı. Öfkesine rağmen doğu ve batı dışında bir yön seçmeyi uygun buldu. İnsanların akıp geldiği bir yer yoktu ki onlarla yürüsün. Bu ahmaklar ezbere konuşuyorlardı. Zamandışıydılar. Sesleri tazeliğini çoktan yitirmişti, hırıltılı, tozluydu. Görüntüleri dağılmaya yüz tutmuştu, eskiydi. Bedenlerinin hatları belirsizdi. Sabit çeperleri yoktu, dalgalanıp duruyorlardı. Sinirleri bu kadar laçka olmasaydı, değirmene dalıp hepsini birer fiskede yere sermesi işten değildi. İpleri kesilen kuklalar gibi yere serileceklerine emindi. Ama ölümcül bir yorgunluğu vardı. Başındaki yara zonkluyordu.

Öyle bitkindi ki sık sık dayanacak bir yer arıyordu. Etrafta baston olarak kullanmak üzere bir dal araştırdı. Az sonra bulduğu dalı eline alır almaz plastikten olduğunu gördü. Bu kez şaşmadı. İşini görüyordu ya… Bir süre sonra yoluna yapay olduğu her halinden belli olan bir kaya çıktı. Yakınına gelince üzerinde şunu okudu: “Asanı taşa vur.” Bu bir oyundu. Söyleneni yaptı. Kaya parçası abartılı ve kendine ait olmayan bir gürültüyle yana kaydı. Görkemli bir kapıya doğru giden yolu açtı. Geri dönüp insanlara seslenmek istedi. Ancak herkesin yolu başka olabilirdi, vazgeçti. Yaklaşınca kapının kanatları kendiliğinden açılıp onu karşıladı. Upuzun bir koridor uzanıyordu önünde. Girişte büyük bir tabela vardı:

Etrafta bir merdiven göremedi. Renk renk kapıların üzerinde birtakım yazılar yanıp sönüyordu. Koridor boyunca ilerledi. İlk kapıda “Babam” yazıyordu. Biraz tereddüt etse de girdi içeri. Odaya adım atar atmaz üzeri giysilerle donandı: beyaz bir gömlek, ipekli bir yelek, cep saati! Yüzüne dokundu. Aniden anladı. Gerisingeri kapıya yöneldi. Kapı, sandığının tersine kolaylıkla açıldı ve koridora adım atar atmaz çıplaklığından hiç beklemediği kadar mutluluk duydu. Sonuçlarını tahmin ettiği halde “Dedem” hariç her odaya girdi. (Dedesinden nefret ederdi.) Böylece bütün ailesinin ve yakın akrabalarının donlarına büründü, yaşamlarını aldı. Bazı odalardan hoşlandı, uzunca kaldı. O kattaki son odadan çıkınca merdiveni gördü. Sahanlıkta şunlar yazılıydı:

Hatırlayınız: Yalnızca bir tek seçme şansınız bulunmaktadır. Ancak, denemek serbesttir. Seçtikten sonra geri dönüş olmayacaktır. Emin olmadan seçim yapmamanızı salık veririz. İyi eğlenceler!

Tüm katları böylece gezip durdu. 2. katta epey vakit geçirdi. Kâh Dostoyevski kâh Kafka oldu. Sonra Huxley oldu, Morrison oldu. Poe olunca kendi ellerinden tuttu. Nietzsche olunca kendi boynuna sarılıp ağladı. Turgut Uyar olduğunda uzanıp kendi yanaklarından öptü. Öyle duygulandı, öyle çok yaş döktü ki… Ancak hiçbirinin yaşamını istemedi.

En çok ziyaret ettiği odalar "Ben" ve "Nergis"ti. "Ben" adlı odanın neden ikinci katta bulunduğunu anlayamasa da üzerinde fazla durmadı. "Nergis" ise birinci kattaydı. Art arda bir o odaya bir ötekine koşuyor, iki yaşamda da Nergis'i ve kendini ta içinde duyuyordu. Karar vermek güçtü. Kendi yaşamını mı seçsin, yoksa Nergis'in yaşamıyla birlikte o yaşamdaki kendini mi? Bilemiyordu. İkisinin de tadı başkaydı. Hangi canı seçmeli, hangi yaşamı alıp büyütmeli? Düşündü: İnsan sevdiği kişiyi çocukluğundan bu yana bilmek ister, çocukluk zamanlarını merak eder. İşte Nergis'i yaşamak için bulunmaz bir fırsat. Ama öte yandan kendi canını da bırakmak istemiyordu. O bıraksa, kim yaşayacak?

Zaman geçtikçe bazı kapıların üzerinde "Seçildi" yazısı belirmeye başladı.

Acilen karar vermeliydi. Nergis. Ben. Nergis. Ben. Ben'deki Nergis. Nergis'teki Ben.

"O ben'i bırakmış. Ağlıyordum. Başım kanamıştı. Ben'i yine bırakacak. Öyleyse ben onu alacağım. Onun canını kendime… Yaşatmaya onun canını alacağım." Kararını vermişti. Yeniden o odada Nergis olarak gezindi, son kez birazdan başlayacak olan geleceğini hatırladı. İyice aklında tutmak istedi. Sonra tamam düğmesine bastı. Emin misiniz, diye sormadılar bile. Etraf karardı, içinde bulunduğu oda bin parça olup dağıldı. Nergis'i unuttu, kendisini unuttu. Tanıdığı herkes silikleşti. Annesi, dedesi, Buzzati, en yakın dostu, Ece Ayhan, çocukluk arkadaşları, Sartre, Levinas, lisedeki matematik öğretmeni, Lenin ve Melih Cevdet, Nâzım ve Egon Schiele, Hesse ve Pasolini… Yüzler ve anılar bir çakımlık netleşip, eğilip bükülerek bir bulamaca dönüştüler. Kuvvetli bir anaforda tamamen unutuldular. Zihnindeki her şey uçucu hale geldi. Bedeniyse ufaldıkça ufaldı. Odanın sıvılaşan, karanlık oylumundan ışığa doğru itildi. Bir çığlık oldu doğumhanede.

Göz Hareketleri

"Çok gizemli bir ülke şu gözyaşları ülkesi…"
Küçük Prens, Saint-Exupéry

Bir pazar sabahı, dört kişi, sırtlarında renkli pijamalarıyla şenliksiz bir masayı çevrelemişti. Aslında beş kişiydiler, ancak beşincileri Aas, kanepede uyuyordu hâlâ. Dün gece içkiyi fazla kaçırmış olmalıydı. Gündelik giysileriyle uyuyakalmıştı. Uzuvları, sızdığı andaki biçimleriyle, gelişigüzel bükülmüştü.

Bu pazar sabahında, tüm hafta çalışanlarca özlenmiş o uçucu mutluluk yoktu. Çoktandır işsizdiler. Her birinin elinde bir gazete, ölüm ilanlarını inceliyorlardı. Altında telefon numarası not edilmiş olanları, umutsuzca arıyorlardı: İş yoktu. Bir ara içlerinden biri, başka bir iş bakmayı önermişti ama ellerinden ancak bu gelirdi.

Telefonun başında sırayla yapılan tekdüze konuşmalardan bir şey çıkacağı yok gibiydi. Sonunda biri, almacı yerine sertçe bırakınca hepsi başlarını gazetelerinden kaldırdı. Telefonun başındaki:

– İş buldum galiba, dedi.

– Ne demek 'galiba'?

– Cenazeyi bandonun arkasından izleyerek ağlayacağız. Zor iş. Müzik aklımızı karıştıracak. Kötü anıları yardıma çağırmamızı engelleyecek. İçinde müzik olan üzüntülü hatıra çok azdır. Onlar da olsa olsa hüzün verir, ama ağlatmaz. Parası da az oluyor böylesinin. 'Ekibim kabul eder mi, bir sorayım,' dedim.

– Delirdin mi sen?! Hemen ara, kabul ettiğimizi söyle. İş beğenmeyecek halimiz mi var!

Ölü evi yeniden arandı. İş bağlandı. Sofraya küçük saksı çiçeklerinden yayılan cinsten bir neşe geldi.

– Hemen hazırlanıp çıkalım. Biri Aas'ı uyandırsın.

İçlerinden kadın olanı kalktı, kanepede sessiz yatan Aas'ın üzerine eğildi. Onun tarazlanmış saçlarını eliyle geriye itti. Alnı soğuktu. Öptü. Aas oralı olmadı. Seslenerek sarstı. Uyanmadı. Bir süre sonra doğruldu kadın. Kendi sesinden aldığı haberle dehşete düşerek, "Ölmüş," dedi. Masadakiler oraya

seğirttiler. Bir sandalye devrildi. Hepsi gelip Aas'ın başına toplandı. Dokunmadılar. Bir süre sonra başlarıyla kadını olumladılar. Kadın:

– Ölmüş mü yani? dedi sıçrayıp uyanır gibi.

Yanıt alamadı.

– Nasıl öldü şimdi? Niye?

Bir diğeri boğazlar gibi tuttu Aas'ın boynunu. Yaşayıp yaşamadığını anlamak, şayet yaşıyorsa da bu yaşama şimdi son vermek ister gibiydi.

– Kesin ölmüş, dedi.

– Ne yapacağız şimdi?!

Kuşkusuz, yapılacak bir şey yoktu bu durumda. Aas'ın ölümünü anlamaya çalıştılar. Kendilerini ne denli zorlasalar da bu düşünceyi zihinlerinde bir an olsun tutamıyorlardı. Onun ölümünü düşünemiyorlardı. Uykudan hemen önce kurulan düşler gibi bin parça bölünüp yok oluyordu bu fikir. Oysa dördü de dakikalardır Aas'ın yüzüne bakıyordu. Ancak bu yüz, bildikleri türden bir ölümü anlatmıyordu onlara. Onların bildikleri ölümde, ölünün yüzü ve bedeni olmazdı. Ardından yürünecek bir tabut yeterdi ağlamaya. Ancak ağlayamayacakları tek ölüm, içlerinden birininkiydi. Ölümü bildikleri haliyle anlamaya çalıştıklarında, ne kadar isteseler de üzerinde fazla duramıyorlar, gündelik bir şey olmaktan çıkaramıyorlardı. Bir boşluk vardı, evet. Beşincinin yokluğu da olabilirdi bu. Yalnızca bir sayının değişmesi…

O zamana dek sesini hiç çıkarmamış olan biri, "Onu yatağına götürelim," dedi. Onay beklemeksizin davrandı. İkisi yardıma koştu. Ölüyü kaldırınca, bu evde ona ait bir yatağın olmadığını anımsadılar. Tek yatak vardı, o da evin sahibi olan arkadaşlarına aitti. Dönüp izin ister gibi ona baktılar, o ise yüzünü öte yana çevirdi. Ne yapsınlardı şimdi? Bu öneriyi ortaya atan kişi, ölünün omuzlarından çekiştirip duruyordu. Böylece yatak odasına yollandılar. Ev sahibi de telaşla arkalarından seğirtti. Peşlerinden odaya girince, ölüyü omuzlarından tutan adam ansızın bırakıverdi onu. Başı gürültüyle zemine çarptı. Kadınla diğeri de ayaklarını usulca bıraktılar. Ev sahibi, zaten yeterince gecikmiş bir doktor gibi ölünün gözkapaklarını hızla açıp baktı. Gömme dolabı açtı. İçindeki bavulları aceleyle dışarı çıkardı. Ötekiler ilkyardım adına bir şeyler aradığını düşünürken, o, "Yardım," dedi sadece, ölüye uzanarak. Yeniden havalandı Aas, dolaba giriverdi. Dolap kilitlendi.

– Burada dursun, dedi.

– Kilitlemeyebilirdin.

Yanıtlayan olmadı. Eşyalar, gizil bir gömüte tanıklık ettiklerini fısıldadı. Dördü de kulaklarını tıkadı. Hızla salona geçtiler. Biri gidip televizyonu açtı. Kimse ölü üzerine konuşmadı. Ölü üzerine sustular. Akıllarına, başını zemine çarptığı geldi. Bu başın artık anlamsız olduğunu düşündüler. Bütün anlamlardan bir anda kurtulduğunu, geçmişten kurtulduğunu, geleceğinin silindiğini düşündüler. Zihinlerinde o ana dek duyulmamış, kederli bir müzik çalıyordu. Şimdi, müzikli bir hatıraydı bu yaşadıkları. İçinde bulundukları durumu, gelecekten görüyorlardı. Geleceğin şu anki geçmişi olarak, üzerinden yıllar geçmiş bir ezgiyi, ağlanası bir anı gibi duyuyorlardı. Daha da geçmişe giderek eski yasları anımsıyorlardı: Günlerce tıraş olmayan adamları, kirpiklerini kesen kadınları, ölünün giysilerini giyip haftalarca yıkanmadan dolaşan o eski yasçıları… Ve yasa katılan tüm o eşyalar: Üzeri örtülen aynalar, kara çatkılar, fotoğraflardan aynı anda, her yöne bakan ölmüşler. Bir yerlerde somut bir acı vardı. Biri haykırsa, öz matemleri başlayacaktı. Sustular.

– Haydi, işe gidiyoruz, dedi ev sahibi.

Kimse karşı çıkmadı. Ne de olsa bulundukları yerin sahibi olan bu arkadaşlarının, kalmak ya da gitmek konusunda karar verme hakkı vardı. Bu sayede buyurgandı. Dolaptaki ölüyü unutmak, onun yerine bir başkasının cenazesinde ağlamak üzere gitmek istiyordu. Gerçek ölü, bandonun ardından gözyaşlarıyla takip edilecek olandı; tanıdık olamazdı. Aslında içlerinden şimdi işe gitmektense, Aas'ın yanında kalıp gündelik, bildik bir şey yapmak, ağlamak geliyordu. Böylece bir yükümlülüğü yerine getirmek… Yasın başka türlüsünü unutmuşlardı. Ancak Aas'ta ağlanmayan bir şey vardı. Onun için ağlayamazlardı. Siyahlar içinde değil, böyle pijamalarla, kendi gözyaşlarıyla bile ağlayacak olsalar, gene de bu parasız mesainin bungunluğu onları bulurdu. Aas'ın anısı lekelenirdi. Böylece onun yasını ertelediler. Cenazeye doğru yola çıktılar. Hepsinin göğsünde yumru yumru Aas duruyordu. Cenazede onu düşünüp ağlayabilirlerdi. Ama anlaşmışlar gibi dördü de bunu reddetti. Aas için akacak gözyaşları, gizli, karanlık bir gölde birikecekti. Tören başladığında mesleklerinin gereği yaşlar akıtmaya başlamışlardı. Adım adım izledikleri tabutun içinde bir beden olduğunu ilk kez düşündüler. Upuzun bir çizgide, gömme dolaba ölememesi için tıkılmış olan Aas'tan; öldüğü açıkça ortada olan, yakalanıp tabuta kapatılmış ölüye doğru yürüdüler.

Kalabalıkta tanımadıkları onca insan, başka ağlayıcılar, herkes, kafasındaki “ölü” sözcüğünü takip ediyordu. Cenaze her kiminse, ruhu, ağlayan kalabalığın arasında geziniyor, yanaklardan süzülen yaşlarla elindeki gözyaşı şişesini dolduruyor, bir dikişte içiyordu. Ölüler gözyaşıyla beslenirdi. İyice doyduklarında, bu kez “ölü” olmaktan çıkar, daha çok bir fotoğraf karesinden bakmayı yeğlerlerdi.

Cenaze konvoyu yavaşladı. Ağlayıcılar geride beklediler. Birileri gözyaşlarıyla şişen ölüyü tabutundan güçlükle çıkarıp mezarına yatırdı. Bu ölü de böylece doymuş, son bulmuştu. Ya Aas’ı kim doyuracaktı?

Eve döndüklerinde, içlerinde, onu dolabın kapılarını yumruklayarak yardım isterken bulma umudu vardı. Ama Aas sessizdi. Garip bir suçluluğun üzerini örttüler.

Kadın banyoya gidip kaşlarını tıraş etti. Yas tutmanın o ölümcül coşkusu bir an için dördünü de sardı. Biri ceketini çıkardı, tersyüz edip geri giydi. Bir diğeri alnına kara çatkı bağladı. Sonuncusu masadan aldığı bıçakla sol elinden kan akıttı. Herkes birbirini izliyordu. Dördünde de, dolaptaki Aas’ta da, eşyalarda da zaman durmuştu. Aas ne yaşamda ne de ölümde ilerliyordu. Eşyalar ve bu dört surat havada asılıp kalmıştı. Yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Dördünün de gözleri, bu iş aletleri, Aas’ın o sabah uyuduğu kanepedeki boşlukta dinleniyor, soğuyordu. Aas, ağlanacak, ardından yas tutulacak bir cenazeye dönüşmüyordu. Onda ölü olmayan bir yan vardı hâlâ.

Her şeyi sona erdirecek bir uyanış dileyerek, bu beklenmedik düşten sıyrılmayı umarken bambaşka düşlere dalıyorlardı. Kadın soğumuş bir alnı öpüyordu sürekli. Bir başın zemine çarpışı yankılanıyordu evde. Yerinden davranmak isteyenler, yatak odasına gidesi gelenler olsa da kimse kıpırdamıyordu. Böylece, sabahki kareler tekrar tekrar canlanıyordu, ancak bunların hiçbirinde Aas’ı bulamıyorlardı, o orada değildi. Bir sözcük vardı, dillerinin ucunda, ama “ölüm” ya da “ölü” değildi. Bu sözcük her şeyi çözüp açacaktı belki. Sözcüklere fazla alışmışlardı. Aas’ın yokluğunu, “ölüm” dedikleri şeyden ayırt edemediler.

Ertesi ve daha ertesi sabahlar gene aynı masada çevrelenip gazetelere baktılar. Ekmeklerini çiğnediler. Gömme dolaptan yayılan o ağır kokuyu duymak istemediler. İtiraf etmediler birbirlerine. Gün geldi, ekmeklerini giderek artan o kokuyla birlikte çiğnemeye alıştılar. Ekmekler sertti. Şaraba

batırıp yumuşatıyorlardı. Ama koku gitmiyordu. Gene de yuttular. Lokma lokma yediler. Aas bitmedi.

GECENİN EL YAZISI

"Herkesin, asla göremeyeceği halde
görmek istediği kayıp bir yüzü vardır."
Hasan Ali Toptaş

Karanlıktı, ama zifiri değil. Esmer, zayıf, kıllı parmakları tuttuğu kalemi terletiyordu. Bir türlü yazamıyordu. Perdeyi şehvetle sıyırmıştı. Gözünü kentin ışıklarından alamıyordu. Kent ayaklarının altındaydı. Penceresi ıslak gözbebeğinde ışıkların şavkıdığı, akşam renkli bir gözdü artık. Uzakta, lambalarla apaydınlık olmuş yollardan otomobiller geçiyordu. Göğsünde sabırsız bir yolcu onu dürtüyor, müthiş bir gitme isteği, nefes alıp verişini bozuyordu. Bunca ışık hangi yaşamları, hangi yüzleri, hangi öyküleri aydınlatıyordu kim bilir. Ama işte burada oturmuş, hiçbir öyküyü yakalayamıyor, tek kelime yazamıyordu.

Gece... Ve pikaba arkasını döner dönmez, piyanonun odada olduğuna inandıracak kadar canlı sesi... Tuşlarına dokunuldukça, görünmez, ıslatmaz bir yağmur duyuyordu. Işıklar titriyordu o zaman. Aydınlanmış yüzleri görebiliyordu. En azından birkaçını: Bir delikanlı uyuyan sevgilisinin fotoğrafını çekiyordu; sabaha sipariş yetiştirecek bir pastacı vardı; evsizin biri parktaki banka yerleşiyordu; hastanedeki yataklarında tahtakurularından uyuyamayan hastalar vardı; ter içinde bir çocuk rüyasında babasını boğuyordu; yorulmuş, elinde kalemi, pencereden ışıklara dalmış, ağladığının farkında olmayan biri vardı. Zorunluluklarını yerine getirmek istememekten ve bu isteksizliği sürekli erteleyerek kendini çalışmaya zorlamaktan bıkmıştı. Paraya ihtiyacı vardı. Oysa şimdi saatin kaç olduğunu

unutup sokağa fırlamak, gecenin serinliğinde hızla yürüyerek bedenini diriltmek ve o ışıkların aydınlattığı yüzlerden biri olmak isterdi. Sadece pencereden seyretmek bile yeterdi aslında, ama çalışmalıydı.

Gözleri nice kentin ışıklarını yutmuşlardı. Uyumak üzere yumduğunda onları, kentler gözkapaklarının altından tek tek geçiyordu. Her pencerede duruyor, perdeyi açıyor, sadece seyrediyordu, inmiyordu aşağı.

Gündüzleri uyuyordu. Gecesiz bir güne uyanmaktan korkuyordu. Gündüz, gürültüsünde her sesi, kalabalığında her görüntüyü, aydınlığında her ışığı boğarken, sabırla gözlerini kapalı tutar, uykuyu beklerdi. Bir tek o duyardı birinci kattaki çocuğun kedisine elektrik verdiğini. Üst odadaki karyola gıcırtısına hırıltısı karışan erkeğin, kapıda italik harflerle adı yazılı kişi olmadığını bir tek o biliyordu. Bilmediği tek şey, her akşamüstü sokak lambasının altında uzun boylu, siyah ceketli bir adamın dakikalarca kıpırdamaksızın durduğu ve bir süre sonra nedensiz gözyaşları içinde ortadan kaybolduğuydu.

Uykuda bile geceyi bekliyordu. Herkesin eşzamanlı masumiyetini. Gece boyu ışık depoluyordu gözleri. Yapay, aldatan, göz kırpan ışıklar.

Aklına gelen fikirle sıçradı: Çalışmak ve bu gecenin açığını sonradan kapatmak üzere kendine iyi bir program hazırlarsa, bu gece dışarı çıkabilirdi. Hazırlayacağı programa asla uymayacağının farkındaydı, ama anlık gönül rahatlığı için buna ihtiyacı vardı. Masanın üzerindeki kâğıtları hızla sağa sola savurarak masa takvimini aradı. Yaprakları aceleyle çevirip o günün tarihini buldu. Ertesi üç güne ağır bir program yazdı. Mutlaka uygulanması gereken maddelerin yanına ünlemler koydukça içi rahat etti. Ceketini kapıp hızla çıktı.

Binanın içinde, karanlıktan önünü göremediği halde otomat düğmesine basmadı. Ağır demir kapıyı mahsustan fazlaca zorlanarak açtı. Kendisine ait olmayan hal ve tavırlar sergiliyor, böylece sahnedeki bir oyuncuyu andırıyordu. İşte, geceye karışmıştı bile. Epey serindi hava. Ceketi akıl ettiğine sevindi. Hızlı bir yürüyüşe geçti. İçine, yorumlamak ve nedenini düşünmek yerine sadece hissetmek istediği, soluk almasını zorlaştıran bir coşku doluvermişti. Neredeyse zıplayacaktı.

Dönüp yukarı, kendi dairesinin penceresine baktı. Perdeyi açık bırakmıştı. Buradan sadece tavan görünüyordu zaten. Pikaptaki de çalıyordur hâlâ, diye düşündü. Müzik yağmur yağıyormuş hissi verir insana, diye yinelendi düşüncesi. Odasını düşündü, günlerce oradan bakıp gecedeki her şeye

imrenen, ancak geceye karışamayan adamı düşündü. Yüzüne vuran yumuşacık rüzgârla dışarıda olduğunu anımsayıp heyecanlandı. Bir yandan da “içeri” olan odasına üzüldü. Yağmur serpiştirmeye başlayınca düşünceleri dağılıverdi. Her akşam eve on biri on geçe dönen tekstil işçilerinden birinin, yağmurlu bir havadaki sözlerini anımsadı. Gülümsedi. “Atıştırıyor canım, bir şey yok bu yağmurda,” demişti. “Atıştırıyor, yok bir şey,” dedi o da, yüksek sesle. Hâlâ sahnedeymiş havalarındaydı. Çaktırmadan penceresine baktı. Gördüklerine inanamadı. İyice görmek için dönüp bakmak, böylece içini rahatlatmak istiyor; ama bir yandan da cesaret edemiyordu. Boynunu kütürdetiyormuş numarasıyla tekrar yukarı kaldırdı bakışlarını. İşte, bir sanrı olmaktan çok uzak, tüm somutluğuyla oradaydı. Masanın üzerine abanmış, ağırlığını dirseklerine vermiş, başını ellerinin arasına almıştı. Parmak uçları saçlarında geziniyordu. Önündeki kâğıtlara dalmıştı. Başını –müziğe tempo tutuyor olmalıydı– yumuşak hareketlerle sağa sola oynatıyordu.

Şaşkınlıktan oyuncu edalarını bir kenara bırakıp yüzünü tamamen pencereye döndü. Eğer gerçekten kendisi ise birazdan müziğin etkisiyle ayağa kalkar, pencereden sokağa bakardı. Bu fikir onu tedirgin etmiş olacak, bir kapı eşiğine sindi, ceketinin yakasını kaldırdı. Tam tahmin ettiği gibi oldu: Masadan ani bir hareketle kalktı, camın serinliğinden alnını korumak için avuç içini cama yapıştırıp başını elinin sırtına dayadı. Oydu! “Nasıl olur” gibi bir şeyler kekeledi. Repliğini unuttu. Ayağa fırladı, gerisin geri çekildi. Kendini göstersin mi, emin değildi. Gözetlemeyi sürdürdü. Hayal olsa, sonunda kaybolurdu. Rüya olsa yağmur ve rüzgâr bu kadar titretmezdi. Madem gerçekti, kanıtlamalıydı bunu.

Yolun ortasına, pencerenin görüş alanına geçip dikildi. Titreyerek görülmeyi bekledi. Yağmur ağırlaştı, ceketini kumaş kumaş kokuttu. Camdaki umursamadı, sokağa bakmak yerine iyiden iyiye uzaklara daldı. Sokaktaki yılmadı hemen. Şimdi görecek, diye umutlanarak lambanın altına geçti, yağmurda ışıl ışıldı. Camdaki, bakmaya tenezzül bile etmedi. Birkaç dakika sonra sokaktakinin korkusundan eser kalmamış, tek amacı görülebilmek olmuştu. Soğuğa aldırmadan lambanın ışığında elini kolunu sallamaya başladı.

Sonunda körük gibi solur halde durmak zorunda kaldı. Gözlerini pencereden bir an ayırmadan, “Ben dışarıdayım,” diye tekrarladı durdu. Sadece biraz izin vermişti kendine dışarı çıkabilmek için. Odası, penceresi

nasıl hemen dışlardı onu?! Yoksa burası “dışarı” değil miydi? Orada, pencerede durmuş dışarıyı seyreden kişi kendisiyse, burada görülmemesi doğaldı. Ama burada, sokak lambasının aydınlattığı bu ufak sahnede görülmeyi bekleyen kişi kendisiyse, pencereden bakan hiç kimse yok demekti. Kör bir seyirciye mi oynuyordu? Tek bir seyirciye oynayan kör bir oyuncu muydu? Gökyüzüne baktı, yüzüne yağan ışık damlacıkları, yanaklarında bambaşka bir yağmurla birleşiyordu. Kararını verdi. Sert adımlarla binaya yöneldi. Üşümüş elleri, demir kapıyı zorlanmadan, ardına dek hızla açtı. Kapı henüz ardından kapanmadan dairesinin önüne gelmişti bile. Bir an önce içeri girmek istiyordu. Ceplerini karıştırdı, anahtarı yoktu. Hiç almamış mıydı, sokakta mı düşürmüştü, yoksa onda mıydı anahtar? Bir an zili çalmayı düşündü ancak korkuya kapıldı. Çabucak caydı.

“Belki de kapıda kalan ben değilimdir,” dedi. Acelesiz geriye döndü, binadan çıktı. Sokak lambasına yürüdü, altında durdu. Son kez, görünmek ister gibi pencereye döndü. Siyah ceketi yağmurda iyice koyulaşmıştı. Gece, her zamanki gibi güzeldi. Yağmur azalıyordu. Yürüdü gitti, yokuşun aşağısında karanlığa karıştı.

2.9 SANİYE

“Onu bağışlayın
O bazen
Vücudunun kederli bağlantısını
Durgun sularda
Boş mezarlarla, unutuyor
Ve aptalca zannediyor ki
Yaşama hakkı var.”
Füruğ Ferruhzad

Birden fırladım yattığım yerden. Koşacağımı zannediyordum. Ama işte tam burada, ansızın duruverdim. Perdelere dokundu omzum. Yalnızdım. Ölümcül bir yalnızlıktı. Kalorifer peteğine dayandım. Üşüyordum. Perdeye dokunmaksızın, kendiliğinden aralandığı bir yerden dışarı baktım. Birine görüneceğimden, daha doğrusu gecenin bu vakti uyuyamayıp camdan baktığıma göre, yalnızlığımın fark edilebileceğinden korktum. Odanın ışığı açıktı ve görülmek işten değildi. Yüzümü odadan yana dönüp saate baktım: Dörde on var. Televizyonun cansız ekranına yansıyan görüntüm korkuttu beni. Kimse yok sanıyordum. Küçükken, aynaya baktığımda kendi görüntümün ardında sapıkça gülümseyen bir yüz daha göreceğim diye titrerdim. Şimdiyse kendimi görmek yetiyor titrememe. Biliyorum ki öldüğümde insanlar bu yüze bakacaklar. Pek değişme şansı da yok artık. Ölüyken bile... Ben olmasam da, bu gözlerden bakmasam da, bu yüze bakacaklar pervasızca. Şimdi olduğu gibi: Odada bulunmadığım halde görüntüm nasıl da şımarıkça yansıyıveriyor şu suskun ekrandan.

Yalnız ve korkağım ben. Ödleğin tekiyim. En çok da kendimden korkarım. Birdenbire, inleyen bir dilenciye tekme atmak, zavallı bir körün koluna yardım etmek ister gibi girip onu trafiğin ortasına itmek ya da otobüste bir ihtiyarı yakasından tutup oturduğu koltuktan söküp atmak suretiyle kendimi bırakmam ve anında orada linç edilmem an meselesi. İçimdeki kindarı nereye saklayacağımı ve dahası niye saklayacağımı bilmiyorum. Yalnızım. Kimseye de ihtiyaç duyduğum yok hani. Tüm bu kalabalık yapışkan, hesaplı samimiyetleriyle beni boğuyor. Kendilerini sırf akrabam olduklarından bana dayatan insanlardan kurtulalı çok oluyor. Benim ihtiyaç duyduklarım, doğa tarafından bana verilenler değil. İhtiyaç duyduklarım, dostlarım, gittiler. Şimdi onları hatırlamak, dudağıma acı, alaylı, dayanılmaz ve arkasından gelecek ağlamanın önünü alamayan bir gülümseyiş konduruyor. Bana ‘yalnız değilmişim’ hissini vermeye çabalayanlar, “Yalnız kalabilir misin biraz?” diye nezaketen bile sormadan gidiverdiler.

Tanrım, ekrandaki bu yansımam öldürecek beni. Bir örtü örtmeli üzerine. Tüm aynaları kaldırıp atmıştım; ama eşya bu, ihaneti seviyor. Dün kitaplığın camı, bugün televizyonun ekranı... Olmadık zamanlarda bana beni hatırlatıyorlar. Onu hiçbir parlak yüzeyde, hiçbir vitrinde görmek istemiyorum. Bir insanın kendi yüzünü unutması mümkün değil mi yoksa?

Mümkün olmalı, yoksa bu ölüm kaygısı öldürecek beni. Bir ölüden çalınmışçasına solgun bu surat, öldürecek beni.

Oysa gidenlerden biri, bir dostum, ne çok hoşlanırdı aynalardan. Evine gidemezdim, tam on dört tane ayna vardı. Kaçacak köşe bulamazdım. Onunla dışarıda buluşmayı yeğlerdim. Sık sık çantasını açar, içindeki şıkırtılı kalabalıktan o ufak aynasını çıkarır, kaşını, gözünü, dudaklarını orta ve işaret parmaklarıyla yoklardı. Dişlerinde bir şey var mı diye kontrol ettikten sonra bana dönerek, kendinden emin, gülümserdi. Evren, güzel kadındı doğrusu. Hayır, çekici sayılmazdı. Gülüşünde beni –kendi suretimden korktuğum gibi– korkutan ve bir yandan da çeken iç gıcıklayıcı bir hava vardı. Evren'in aynalardan hoşlanması dışında –benden farklı olarak– çok fazla arkadaşı vardı ve ölümden, ölmekten rahatlıkla bahsedebiliyordu. Çevresindeki onca insana rağmen yalnızdı gene de. Şikâyetçi de değildi. Sustuğunu belli etmemek için olmadık şeyler anlatırdı. Sonra bütün biriktirdiklerini benimle konuşurdu. Ben özeldim, biliyorum. Durağan bir yerim vardı hayatında. Evren tüm o gürültüden, karmaşadan kaçıp bana gelirdi. Bazen anlatırken omzumda o kadar ağlardı ki fanilama kadar ıslanırdım. Onu baygın bir halde kendi yatağıma yatırır, ben kanepede uyurdum. Sabah, kırgınlıklarından arınmış olurdu Evren. Onun ağlama duvarıydım ben.

Dostlarımdan beni en son terk eden o oldu. Bu ölü surata rağmen beni seviyordu. Ben bu suratla nasıl yaşadım bugüne dek? O biçimli dişlerin üzerinde koca burnun sivrildiği, kirpikleri kaşlarına değen, her an gülümsemeye hazır, yaşam taşan o yüzle Evren nasıl ölüverdi?

Evren geçen çarşamba gecesi, sitenin merkeze en uzak binasından, daha evvel kestiği bileklerinden sızıp kendisiyle eşzamanlı olarak düşen kan damlalarıyla birlikte bedenini aşağı itmişti. Düşünüyorum da, bina 40 metre olsa... Yaklaşık 2.9 saniyede düşmüş demekti. İnsan ne düşünürdü bu kadar zamanda, kanayarak ve birazdan kemiklerinin bin parça kırılacağını bilerek? Üç saniyeden kısa bir zaman, geri dönülemeyecek şekilde ölüme giderken ne kadar sürerdi? Serbest Düşüş Yasası, Evren yere çarptığında saniyede 28 metre hızla hareket ettiğini söylüyor. Serbest düşüş... Evren nasıl da serbestti, özgürdü... Bunu katı fizik yasası bile söylüyor. Binayı mimar gözleriyle incelemiş miydi? Neden o binayı seçmişti acaba? Ölümünü o binaya götürmeyi tercih etmişti. Hayır, bu doğru değil. Evren

sadece en uzak bina olduğu için onu tercih etmişti. Geç bulunsun diye. Yoksa sitedeki tüm binalar birörnekti zaten.

Çarşamba gecesi ben kendime ballı süt hazırlayıp içimde “sağlıklı yaşam” diye bağıran tabansız herifi susturmuş, erkenden ağır bir uykuya dalıvermiştim. Dostluk yalandı. Onun hayatını –kendim için bile olsa– savunamamıştım. Ölümünün karşısında iğrenç bir zavallıydım, kırk yaşını geçtiğinden sigarayı bırakmış, sütünü içip erken uyumaya çabalayan, sabahları koşuya giden, ölümden ödü kopan, andropoza girmeden birkaç kadınla daha ilişki kurabilmeyi uman aciz bir sürüngen... Evren’in öleceğini hissedememiştim işte, öldüğünü de.

Ertesi sabah telefon sesine küfrederek kalkmıştım. Yüzüm şişmişti. İlk anda algılayamamıştım almaçtan gelen seslerin anlamını. “Evren dün gece...” “Evet, ölmüş...” “Hayır, not falan bıraktığı yok.” Hatırladığım bu cümleler benim de konuştuğumun kanıtıydı ama ben ne dediğimi anımsamıyorum. O gece ben, tam da o sıralarda en azından bir on sene daha yaşayacağımı umarak korkumu sindirmiş, kendi nefes alıp verişlerimi kaygıyla dinleyerek uykuya dalarken, Evren o binanın merdivenlerini mi çıkıyordu? Aşağılık herifin tekiyim. Terlik altına yapışmış, vıcığı çıkmış böcekler geliyordu aklıma. Evren o binadan üzerime düşmüştü.

Cenazede onun sesini duydum: “İşte böyle ölünür!” diyordu. Yaşam boyu ölümle ilişkisi olan, ölemediği için yaşamak zorunda kalan insanlardandım ben. Bir asalak gibi yapışıp kalmıştım hayata. Ardımda anımsanmak için bırakacağım hatırı sayılır arkadaşlıklar ya da bir statü yoktu. Ne bir sanat eseri ne de bilim adına bir şeyler yaratabilirdim. Benden, iyi bir baba da olmazdı. Geride bırakabileceğim tek eser, müphem ve her dem merak uyandıracak intiharım olabilirdi. Fakat ölemiyordum. Ona sürekli, ölmek istediğimi ve yaşamımın anlamsızlığını anlatırken dürüst değildim. Şimdi beni ölümüyle aşağılıyordu. Evren’in bitmiş hayatına ve donakalmış geleceğine öykünmemek elde değildi. Yaşarken ölümün oldukça uzağındaydı. Ölümü bir tek ona yakınken kurmuş ve sadece ölümünü düşünmüş olmalıydı, sonrasını değil. Öyle olmasa bir not, iki satır bir şey olsun bırakırdı. İntihar edeceği aklımın ucundan geçmezdi. Bu, Evren’i anlayamamak değildi. Belki o da bilemezdi o çarşamba gecesi öleceğini.

Bir gece Evren bendeyken intihara kalkışmıştım. Tiksinti verici bir yardım çığlığıydı bu. Bir tehditti. Evren tüm geceyi acilde benimle geçirmişti. Bu olaydan kimseye söz etmedi. Oysa içten içe hep söylesin

istemiştim. Ortak arkadaşlarımızın gözlerinde o merhamet, kaygı ve korkuyu görmeyi ummuştum. Hayatımın en büyük eylemiydi bu. Bundan bahsetmeliydi insanlara. Bense duyulduğundan habersiz, samimi bir saflıkla yüzümdeki kederin nedenlerini saklamalı ve sonuçlarını da tehdit unsuru olarak kullanmalıydım. İnsanlar hayranlıkla karışık bir mahcubiyet beslemeliydiler bana. Bu işin zevkini çıkarmalıydım. Ama Evren tek kelime etmedi kimseye. O şimdi bir ölü. Benim intiharım, Evren'le birlikte 2.9 saniye içinde aynı hızla betona çakılmıştı. Şimdi ben fikirleri –onları yazmadığından– çalınmış bir düşünür gibiyim. Ağlamaklıyım. Evren'e ölebildiği için hem kızgınım hem de hayran... Kendi intiharından da bahsetmedi ki! Koca kibriyle, hiçbir şey yazmamak için tutmuştur kendini kim bilir. Arkasında tek cümle bile bırakmadı. Ulur gibi ağlıyorum bunu düşünürken. Hınçtan mı, acıdan mı, bilinmez. Tek satır yazmadı. Biliyordu, ne kadar konuşulursa konuşulsun sözcükler bazı duyguları anlatmakta acizdir. Hele ki ölmeye karar vermiş birinin hislerinin yaşamın şımarık hayhuyundaki insanlara ulaşması olanaksız ve gereksizdi. Evren de ölümünden sonra yaşamda devam etmeyi ummadı, o sadece ölmeyi umdu. Hayır, kibrinden değil, umursamadığından mektup bırakmadı.

Ah, ne kadar zayıftım ona karşı! Ne kadar üzüldüysem nafile... Cenazede insanlar bana bakıyordu. Çoğunu tanımıyordum bile. Donup kalmıştım, ağlayamıyordum. Özür diler gibi dikiliyordum sadece. Sonunda, gizlice, iki serçe parmağımın tırnaklarını gözlerime batırdım. Beyazları kan gibi olsun istedim. Hem yaş da aktı gözlerimden. En çok ben üzülüyordum... Tüm bu kalabalık, ağlayan maskelerin ardındaki meraklı bakışları, mezara yönelttikleri acılı bedenlerinin ardındaki aç karınlarıyla bunu görmeliydi. "Evren ölmemeliydi!" Bu düşünceyi, nedenini bilmeksizin, okumalıydılar benden.

Kalabalık dağıldıktan sonra ılık toprağına dokunmuştum. O, toprağın hemen altında yatıyordu. Kısa bir süre sonra acımasız bir umursamazlıkla toprağa karışacak olan ölü, benden üstündü. Hayatta olmam utanç vericiydi. Toprağın altında nasıl yatmış olabileceğini kurguluyordum. Leopold'da birlikte gördüğümüz, Schiele'nin "Ölü Kız"ını anımsamıştım tuhaf bir şekilde. O zaman tabloya bakarken, karnımın altında bir gıdıklanma olmuştu. Evren'e dönerek, "Ne kadar etkileyici, değil mi?" deyip onay beklemiştim. O ise umulmadık, gizemli bir gülümsemeyle, "Bana benziyor," demişti.

Hava kararmaya başladığında ağlayarak tepindim toprağının üzerinde. Bir canlı, bir ölünün karşısında bu kadar alçalamazdı. Evren –yazık ki– toprağının ayağımın altında ezildiğini duymadı. Tıpkı benim, o binanın yanından ne kadar geçersem geçeyim, çarptığı betondaki beden lekesine ne kadar bakarsam bakayım, çakıldığı andaki acıyı duyamayacağım gibi...

Çıkabileceği en yükseğe çıkmış, kurtarılamasın diye gecenin en tenha saatini seçmiş ve atlamadan evvel bileklerini kesmişti. Ben bir kere bile ölemezken, art arda üç kez ölmüştü Evren. Betonda tüm kemikleri kırılmış, beyni patlamış, aynadaki dişi gülümseyişi taşıyan suratı dağılmış, cansız uzuvları biçimsiz ve acıklı bir şekilde bükülmüş olmalıydı. Ölebilmek bir maharetti.

Alçak da olsam bir canlıydım ben. En azından ölümünden sonra da Evren'i duyumsardım. O binaya çıkabilir, aşağı sarkabilirdim; evine girip notlarını, çizimlerini kurcalayabilirdim. Onu ölümüyle yaşarsam, belki affederdim kendimi. Ama acaba Evren miydi aklımdan çıkmayan, yoksa onun ölebilmesi mi? Onu mu düşünüyordum, intiharını mı? Hayalimde çantasından aynasını çıkaran, bakımlı kadın artık sadece güzel değildi, çok çekiciydi de.

Bazı geceler, atladığı tahmin edilen saatte, binanın tepesine çıkarken düşlüyordum onu. Elinde ustura, birazdan bileklerini kesecekti. Emin adımlarla tırmanıyordu basamakları. Bu onun son yorgunluğuydu.

Nihayet bir gece, bedenimi sürükleyerek çıktım o binaya. Atladığı noktaya geldiğimde, titreyen, terli bacaklarımdan ve onların arasında saklanmaya çalışan, buruşuk, çirkin yaratıktan iğreniyordum. Sıçradım birden: Zeminde kan damlaları vardı, bileğinden akmış olmalıydı. Çarpılmıştım: Evren ölmüştü! Narin tenine sertçe giren usturanın kestiği bilekten akan kanlar yüzüme çarpıyordu. Biri beni dövüyordu sanki. Hayalarıma bir tekme yedim. Sırt üstü yattım zemine. Titremem durmuyordu. Acıdan ölecektim.

Elim, güçsüz ve olabildiğince yumuşak, kan lekelerinde gezindi. Kendimi biraz toplayıp aşağı baktım. Şiddetli bir inilti duydum ağzımdan. Geceye utanmazca yayılıyor, susmak bilmiyordu. Ağzımı ellerimle kapattım. Soluksuz kalmıştım. Bir türlü sakinleşemiyordum. Gözyaşlarıma şaşıyordum. Ve alçakça, birilerinin bu halime tanık olmasını diliyordum.

Omuzlarımdaki elleri hissettiğimde korkum had safhadaydı. Gözümü güçlükle açtım: Genç bir çocuk, esmer yüzü kaygılı. Site bekçisiymiş. Hani

şu Evren'i bulan adam. Orada bulunuş nedenim olarak Evren'in dostu olduğumu söyledim. Güçlü kollarıyla bir çocuğu tutar gibi sardı beni. "Ölenle ölünmüyor ağabey," dedi. "Biliyorum, dedim, beni acıtan da bu ya. Ölemiyorum ve ölümden daha ağır şey var mı bilmiyorum." Ağlıyordum. Bir yandan da bilincim dipdiri işliyor, merak ettiklerimi öğrenmem için sıkıştırıyordu beni. Ölüyü nasıl gördüğünü sordum. Anlattı: Saati parıldıyormuş ay ışığında. "Bir görsen yürek dayanmazdı haline. İnsan bunu kendine niye yapar ki?! Gördüklerim günlerce gözümün önünden gitmedi. Yemek yiyemedim uzun zaman." Evren gerçekten ölmüştü. Kendimden tiksiniyordum, hâlâ yaşadığım için. "Âşık mıydın ağabey?" dedi bekçi. Durdum. Bu ağırdı, yutkunamadım. Koyu bakışları üzerimdeydi, yanıt bekliyordu. Cesaret edip de cevap verebilir miydim? Boğazımı temizledim. Cevabım kendimeydi. "Yaşarken hayır," dedim. Devamını bekler halde sustu, gözlerini kırpıştırdı. Ve aklı devamını söyledi ona. İkinci kez bir ceset bulmuş gibi, fakat ilkinden daha büyük bir dehşetle yüzüme baktı. Birden bıraktı beni. Hiçbir şey söylemeden hızla doğruldu. Karanlığa karışıp yok oldu. Biraz olsun arınmıştım sanki. Artık o kadar da aşağılık değildim. Gözyaşlarımı sildim. Evren'in kan damlalarını sevdim yeniden, tenini sever gibi. Aynı parmaklarla mezarını açmalıydım. Ve ölü tenine dokunmalıydım onun. Bunu bacaklarımın arasındaki sertlik istiyordu.

REFÜJ

Michael Ende sevgisiyle…

Kadının kenarında durduğu, hem bir yol hem de bir nehirdi. Otomobiller, kamyonetler, tırlar, minibüs ve otobüsler akıp duruyordu. Araçlar yan yana altı iplik boyunca hiç ara vermeden yol alıyordu.

Kadın karşıya geçmeliydi. Önce bu altı şeridi aşıp refüje ulaşmalıydı. Refüj ağaçlarla kaplıydı. Görülemese de, yolun ikinci kısmının da birincisi gibi altı şeritli olduğu tahmin edilebilirdi pekâlâ.

Refüjde ağaçların arasında bir belirip bir kaybolan insanlar görüyordu. Bakışları onlara takılıyor, dikkati dağılıyordu. Nehri geçmeye odaklanmak istiyordu. Ancak refüjün bu yanına dizilmiş olan bazıları trafiğe yoğunlaşmasını engelliyor, el kol hareketleriyle dikkatini hepten dağıtıyorlardı. Hele uzun boylu, sarışın bir adam vardı ki, bıkmadan, sürekli elinin tersiyle onu kovmak ister gibi hareketler yapıyordu.

Şeritler boyunca akan ipliklerde nadiren kopukluklar oluşuyordu. Önemli olan bu kopuklukların diğer şeritlerde de bir-iki saniye farkla art arda oluşmasıydı. Böylece kadının karşıya geçiş hızına uygun bir geçit açılabilirdi nehirde.

Kafası böyle hesaplarla meşgulken, bedeni onu şaşırttı: İlk şeritte oluşan boşluğa atlayıverdi. Beklemekten uyuşmuş bacakları, ikinci şeride geçtiğinde titriyordu. Üçüncü şeritte bir otobüsün altında kalacakken dörde geçti. Kalan iki şeridi iki adımmış gibi, neredeyse uçarak aştı ve yumuşak çimlere ayak bastı. Musa'nın denizi gibi ikiye ayrılan nehir, ardından hızla kapanmıştı. Nefesini düzenlemeye çalışarak, çam ağaçları arasından refüjü enine geçerken sarışın adam yine çıktı karşısına. Hâlâ titreyen kadını kolundan sıkıca kavrayıp hiddetle,

– Ne yaptığınızın farkında mısınız? dedi.

Kaybetmiş birinin ifadesi vardı yüzünde. Bir şeylere hayıflanır gibiydi.

Kadın, takdir edilmesi gereken bu durumda, azarlanmayı hiç ummuyordu. Kolunu adamdan kurtardı. Boş bakışlarla süzdü karşısındakini.

– Neden sinirlendiğinizi anlamıyorum. Sizin gibi benim de karşıya geçmem gerekiyor, dedi.

Adam hayretle yineledi:

– Karşıya geçmek mi? Bir zamanlar herkesin karşıya geçmesi gerekiyordu, doğru. Ancak karşıya geçmek öyle sandığınız gibi kolay değil. Çoğumuz bundan vazgeçtik artık.

Kadın etrafa bakınınca birkaç kişi daha gördü. Refüjün öteki yanında duruyorlardı. Yolun ikinci kısmını geçmek üzere boşluk kolluyor olmalıydılar.

– Söyledikleriniz çok saçma, dedi adama. Çekilin lütfen!

Bekleyenlerin yanına doğru yürüdü. Yolun ikinci kısmı da öngördüğü gibi altı şerit boyunca akıyordu. Dakikalarca, saatlerce beklediler. Hiçbir boşluk, hiçbir kopukluk oluşmuyordu araçların arasında. Yolun bu yönü gerçek bir nehir olmalıydı. Bir süre sonra başı dönmeye başladı kadının. Otomobilleri takip eden gözleri sulanmış, ayakta dikilmekten bacakları güçsüzleşmişti. Böyleyken kendini cesaretlendirmeye çalışıyordu. Yolun ilk yarısını nasıl geçtiğini anımsamak istiyordu. Nasıl bir yöntem izlemişti acaba? Ancak aklına hiçbir kolaylık ya da ipucu gelmedi.

Hava kararıyordu. Araçlar farlarını yakmaya başladı. Artık trafik, ışık iplikleri halinde akıyordu. Refüjün yüksek kaldırım taşlarından kendini bir bırakabilse… şeritleri sayacak, altıya kadar, sonra karşıya geçmiş olacaktı. Dakikalar geçiyordu ama araç nehrinde en ufak bir durulma yoktu. Çok yakında bir yerlerde akşam ezanı okundu. Gideceği yere çok geç kalmıştı.

Yanında onun gibi bekleyen adamları inceledi. İkisinin de üzerinde kahverengi üniforma vardı. Yakalarında bir şeyler yazılıydı, ancak okunmuyordu.

Sarışın adamı görebilmek umuduyla dönüp arkasına baktı. Bir gürgene yaslanmış kitap okuyordu şimdi. Işık azalmaya başladığı için kitabı yüzüne iyice yaklaştırmıştı. Aynı zamanda kucağındaki kırmızı gözlü tavşanı okşuyordu.

– Affedersiniz, dedi kadın, az önce size saygısızlık etmiş olabilirim. Söyledikleriniz beni düşündürdü. Karşıya geçmek imkânsız olmamalı. Bu, kulağa sizce de saçma gelmiyor mu? Sabahtan beri kimse karşıya geçemedi mi diyorsunuz yani? Hem böyleyse bile...

– Sabahtan beri mi? diye bir kahkaha patlatarak sözünü kesti adam. Ben yıllardan, hatta onyıllardan söz ediyorum. Yol kenarında biri inatla beklerse, nehir onu alıp buraya fırlatıverir. Ve kimse yolun ikinci kısmını geçemez. Şimdiye dek geçen olmadı.

Kadının yüzünde her an kahkahaya dönüşebilecek kaypak bir ciddiyet vardı. Adama inanıyor görünmeliydi ve tüm bunların bir şakadan ibaret olduğu açıklandığında da gülebilmeliydi. Oysa adam, kadının umduğu gibi şaka yaptığını söylemek yerine, kitaba gömdü başını.

Kadınsa ne yapacağını bilemeden üniformalıların yanına döndü. Yepyeni bir dikkatle bakışlarını ışık ipliklerine dikti. Renk renk otomobillerdeki koltuklarda oturan yüzleri bir çakımlık görüp yitirmek, baş döndürücü bir hal almıştı. Bazıları tanıdık geliyordu artık ona. Art arda araçların içini

taramaya başladı: Birden, bütün araçların sürücülerinin de, yan ve arka koltuklarda oturanların da aynı yüze sahip olduklarını fark etti. Hemen arkasını dönüp yolun diğer yönündeki araçların yolcularını da görmek istedi. Ancak görüntüler buğuluydu, aradan yıllar geçmişti. Bu sırada yanındaki üniformalılardan biri, karşı yakadan refüje geçmek isteyen başka birine birtakım el hareketleriyle gitmesini işaret ediyordu. Karşıdakiyse inatla dikiliyordu orada.

Hava iyiden iyiye kararıyordu. Kadın bitkindi. Tatlı bir uyku çağırıyordu onu.

Yanındakilerden biri, gözlerini ovuşturan kadına dönüp,

– Gidip dinlenin artık. Hem neden bekliyorsunuz ki burada. Bu bizim görevimiz, dedi.

– Görev mi? Ne görevi? diye sordu kadın.

– Halkı korumak tabii…

– Hangi halkı?

– Refüj halkını.

Kadının zihni bulanıklaşmıştı. Nereye gitmek istediğini anımsayamıyordu. Cebinde sıkı sıkı kavrayıp buruşturduğu kâğıtları serbest bıraktı. Ağlıyordu.

Üniformalı, ilgisiz bir biçimde,

– Lütfen sakin olun, dedi. Arkadaşlar size yatacak bir yer bulsunlar. Bakın yatsı okunuyor.

Kadın yüksek ağaçların arasında ışıklı bir minare şerefesi ayırt etti. Neredeyse haykırarak,

– Burada cami mi var? diye sordu.

– Küçük bir mabet diyelim, diye konuştu alçakgönüllü bekçi. Yarın sabah daha iyi görebilirsiniz kentimizi. Şimdi lütfen gidip dinlenin.

Kadın çaresizce sarışın adamın bulunduğu yere yöneldi yeniden. Önü ve arkası sonsuz yolculuklarla kapatılmıştı. Ağaçlarla kaplı upuzun bu refüjde, evrende herhangi bir yerdeydi. Otomobillerin anlaşılmaz bir süreklilikle akarak giriş çıkışları engellediği uzun bir hapiskentti burası. Belli aralıklarla sınırlara dizilmiş çifter bekçiler, buraya gelmek isteyen yabancıları caydırmakla görevlendirilmişti. Tüm bu insanlar, üzerlerinde gökyüzüyle ve buraya nasıl getirilip dikildiği bilinmeyen yüzyıllık ağaçlarla iç içeydiler.

Gürgenin altında kimsecikler yoktu şimdi. Kadın sarışın adamı bulabilmek umuduyla ağaçların arasına daldı. Giderek seyrekleşen otlar,

üzerine basılmaktan sertleşmiş toprak patika onu bir geçit ağzına getirdi. Neredeyse iki metre çapında içi boş, eğimli bir kütüktü bu. Öteki ucu görünmüyordu, toprağa gömülü olmalıydı. Dehlize dalıp ummadığı kadar derinlere indi. Sonunda büyük lambalarla aydınlatılmış bir salona ulaştı. Yüzü aşkın kişi tahta taburelere oturmuş, kürsüdeki bir adamı dinliyorlardı. Kadınların hemen hepsinin başında içi doldurulup yumurta şekli verilmiş kukuletalar vardı. Bazıları, duvar diplerinde parçalanmış kanlı etleri, sırada bekleyenlere dağıtmakla meşguldü.

Kürsüdeki adamın konuşmalarından kırık dökük cümleler kulağına ulaşıyor, pek bir anlama bürünmüyordu. Adam her şeyden azar azar söz ediyordu. Ona göre burada her şey yolundaydı. Barış, kardeşlik derken, birden özgürlükten ve kukuletaların öneminden dem vuruyordu: “Kukuletaların üretimi artmalı… Halkımız giderek büyüyor… Kesimler devam etsin… Bir gün kentimiz tüm dünyaya örnek olacak…” Kesilen hayvanların hırıltısı, arklardan akan kanın sesine karışıyordu. Kürsüdeki adam bu yola durmaksızın devam edeceklerini haykırıyordu.

Kadın düşündü: Refüj yola dahil midir? Refüjdekiler yola nasıl devam ederler?

Bu düşünceler coşkulu alkışlarla sık sık bölündü. Kesimle uğraşanlar ellerini can çekişmekte olan hayvanların karınlarından çıkarıp kanlı alkışlarla onlara eşlik ettiler. Taburedekiler ara sıra ayaklanıyorlardı. Kadın sarışın adamı seçti aralarından. Yanına seğirtti ama ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemeden orada durakaldı. Adam kadının ayrımına varınca etrafa hızla göz attı, parmak uçlarıyla kadını girişe doğru iteledi.

Kadın tedirgin olmuştu. “Özür dilerim, rahatsız ettim” gibilerinden bir şeyler geveledi ağzında. Dışarı çıktılar.

– Zararı yok, dedi adam, ama ben evliyim, kolundaki damgayı işaret ediyordu. Niyetiniz kötü değil, biliyorum. Ancak biz ailenin zedelenmemesi gereken en önemli yapı olduğuna inanıyoruz. Bu konuda hassassız. Toplantılara herkes ailesiyle katılıyor. Şansınız var ki fark edilmediniz. Bundan böyle daha dikkatli olacağınızı umuyorum. Artık yepyeni bir halkın üyesi olduğunuzu unutmayın.

Kadın söyleyecek söz bulamadı, çaresizlikle sustu. Adama arkasını döndü. Adım adım daha da yorulurken, orada hâlâ karşıya geçmek isteyen birilerinin olup olmadığını merak ediyordu. Bir süre yürüdükten sonra küçük bir kulübenin önüne vardı. O zaman, ayakta duramayacak kadar

yorgun insanların tüm sokaklardan buraya inip onlarca kulübeye doluştuğunu, ışıkların bir bir yandığını gördü. O da önünde durduğu kulübenin kapısına uzandı. Kapı kendiliğinden açıldı. İçeri girdi.

AYNANIN SONU

Sâdık Hidâyet'in anısına...

Sayın Bay Clapot,

Lütfen bu mektubu dikkate alınız. Anlatacaklarımın bütününde, bir insanın yaşamına kazınmış, artık istese de kurtulamayacağı derin ve acıtıcı gerçekler yatıyor. Bilmenin ve yalnızca bilmekle kalmanın acısı var her cümlesinde. Bunu mektubumun başında söylememin nedeni, anlatacaklarımın pek akla sığar olaylar olmamasıdır. Hem sözü geçecek olan yaşantının gerçekliğini kanıtlamak hem de sizi ruhsal bir bozukluğa sahip olmadığıma inandırmak için ekte akıl sağlığımın yerinde olduğunu gösteren raporumu sunuyorum. Anlatacaklarımda asla bir düş, kâbus, sanrı ya da hezeyan söz konusu değildir. Sizi bunlara inandırmak güç olsa da anlatmak –en azından denemek– zorundayım.

Beş ay kadar önce iş nedeniyle ülkenize geldim. Çalıştığım şirketin benim için kiraladığı, Paris, Championnet caddesindeki möbleli eve yerleştim. Duş alıp biraz uyuduktan sonra eşyalarımı yerleştirmeye koyuldum. Bu sırada fark ettim ki yatak odasındaki komodinlerden birinin üst çekmecesi kilitliydi. Bu duruma biraz sinirlenmekle birlikte üzerinde pek durmadım. Öteberimi diğer çekmecelere yerleştirdim.

Kimi zaman gece geç vakte dek yüksek sesle müzik dinleyerek çalışıyordum, böylece diriliyordum sanki. Teybi kapatıp yatağa girer girmez uykuya dalamadığım gecelerden birinde bir sesle irkildim. Odada biri mobilyaya dayadığı elinin parmaklarıyla seri şekilde trompet çalıyordu. Ses

yakındaydı. Ani bir tepki olarak yatakta doğruldum. Yorgunluktan kulaklarımda oluşan bir patırtı mıydı bu? Kulaklarımı tıkayıp yutkundum, yatış yönümü değiştirdim, ne yaptımsa olmadı. Bir “şey”, sabırsızlığını, sıkıntısını ve –sanki– uzun süredir beklemekten duyduğu bungunluğu göstermek istercesine masaya –ya da bir başka mobilya yüzeyine– dayadığı elinin parmaklarını sırasıyla vuruyordu. Bu bitmek bilmeyen tempo tüyler ürpertici bir hal almıştı ama öyle korkmuştum ki kalkıp bakacak durumda değildim. Uykuya dalmışım... Sabah uyandığımda ses yoktu. Bu arada belirtmek isterim: Herhangi bir keyif verici madde kullanmıyorum. Gece olanları hatırlayınca gülünç ve bir o kadar da korkunç bir hisse kapıldım. Hepsinin kâbus olmasını umdum. Gelin görün ki bu durum gecelerce yinelendi. Her gece yatağa aynı tedirginlikle girmek sinirlerimi iyiden iyiye yıpratmıştı. İşime yoğunlaşamıyordum. Şirkete elektronik posta yollayıp ev değişikliği yapmak istediğimi söyledim. Reddedildi. Kabul edilse bile, böylesi bir ev üç aydan önce bulunamazmış.

Bir gece, kulaklarımda aynı ses, sırtımdan ter boşanır halde titreyen bacaklarla yerimden kalktım. Ayaklarım her adımda zemine yapışarak donuyordu sanki. Kalbim göğüs kafesimde değil, boynumda, ağzımda atıyordu. Ne pahasına olursa olsun artık bu duruma bir son vermeliydim. Sağı solu kolaçan ettim. Sırtımı bir yere yaslama gereği duyuyor, böyle açıktan yürümeyi tehlikeli buluyordum. Karar vermiştim, caymaksızın her yeri inceleyecektim. Sesin var olduğunu kabullenmiştim. Varlığını kabullenmek ona boyun eğmekti. O, her ne ise, kazanmıştı. Giriştiğimiz sinir savaşının galibiydi. Bense bir türlü uyanamadığım bir kâbustaki kadar yenik ve çaresizdim.

Kaynağın yerini bulmak zor olmadı. Tıkadığım kulaklarımı açmam yeterliydi. Artık bu bir cesaret göstergesi değil, bir teslim oluştu. Kulaklarımdan başlayarak bütün duyularım, bilincim, düş gücüm, hislerim, mantığım... hepsi kaybetmişti. Yaşamda öyle anlar vardır ki, o zamana dek yaşadıklarınızı bir evcilikten, basit bir oyundan, şımarıklıktan ibaret kılar. Savaş ya da doğal felaketler gibi. Bir gazete kesiğinde ya da böyle bir mektupta es geçtiğiniz anlamlar suratınıza çarpıverir, teninizi deler, kanatır. Geçmişte ne suç işlediğinizi, neyin bedelini ödediğinizi düşünmek boşunadır. Çünkü insan geçmişinin değil, geleceğinin bedelini ödüyor. Hak ettiğim nasıl bir gelecek? Bugün hangi geleceğin hesabını veriyorum? Bu sorular insanı sürekli bir “şimdi”nin içinde tutuyor.

Ses komodinin kilitli çekmecesinden geliyordu. Bunu sesi duyduğum ilk geceden beri reddediyordum. Reddetmek biricik savaş taktiğimdi. Çekmecedeki, yılmadan, yorulmadan aynı patırtıyı çıkarmıştı. Yenilginin ağırlığı yerini birden hafif, neredeyse neşelendirici bir meraka bıraktı. Küçücük bir insan mı vardı içinde? Yoksa bir yaratık mı? Ya da her gece zembereği bu şekilde boşalan kurmalı küçük bir makine mi? Ne var ki çekmeceyi istesem de açamazdım. Biraz sakinleşince açmaya çalıştım yine de, hâlâ kilitli olduğunu görmek yüreğime su serpti. Bu, anlık bir rahatlamaydı. Merakım ağır bastı. Alttaki iki çekmeceyi rayından çıkardım. Garip bir öfke aklıma hâkim olmuştu. Elimi kalan ilk çekmecenin tabanına alttan dayadım. Şimdi onunla aramızda sadece incecik bir sunta engeli vardı. Mobilyanın beri yanında kendi elim korkudan zangırdayarak bambaşka bir tempo tutuyordu, öteki ise kendi temposunu hızlandırmıştı. Öfke ve korku harmanlanıyordu bedenimde. O, orada bekliyordu. Belki onun umduğu da çekmecenin bir şekilde açılması ve böylece serbest kalmaktı. Bir buz parçasını andıran elimi söker gibi çekmece tabanından çekip aldım. Evin içerisinde deli gibi dört yana dönmeye başladım. Kesici, delici bir alet arıyordum ama boşuna. Ekmek bıçağından başkası yoktu. Gün ışıyana dek çekmeceyi nasıl açacağımı kurdum. Korkmuyordum artık. Kendimi kahramanca duygulara kaptırmış, fizikötesi düşlerin çekiciliğine kapılmıştım…

Ertesi gün bir matkap aldım. Mobilyada, çekmecenin hizasında ardışık delikler oluşturdum. “İçerdeki”, patırtıyı kesmişti, demek ki beklentisi gerçekleşiyordu. Bu düşünce bana bir anda bir kandırılmışlık duygusu verse de uzun sürmedi.

Sonunda yumruğumla mobilyayı çökerttiğimde kalp atışlarım öyle hızlandı ki nefes alamaz hale geldim. Kâbuslarda olduğu gibi en yakıcı anlarda gelen körlük ve felç durumuna uğramıştım sanki. Buradan kaçmalıydım. İşe de, şirkete de ileniyordum şimdi. Şakaklarım zonkluyordu. Bir süre sakin olmak için kendimi ikna etmeye çalıştım. İnsanı en acı felaketlere itebilecek o diriltici merak yakamı bırakmadı. Mobilyayı kaldırıp altındakini gördüm. Bir eldi bu! Bileğinden kesilmiş bir sağ el! Ta midemden gelen bir öğürtüyle geriye sıçramıştım. Kesildiği yerden bir zamanlar akmış olan kanın yerinde şimdi kurum benzeri, dokunsan dağılacak bir pıhtı vardı. Uzamış tırnakları kir dolmuştu. Gevşek, ölü bir hali vardı. Kıpırdamıyordu, ama duyduğum sesleri çıkarabildiğine

göre istese kıpırdardı. Sadece bakmakla bile bitkin düşmüşken ne yapabilirdim onunla? Ani bir kararla fırlayıp odanın dışına çıktım ve kapıyı dışarıdan kilitledim. O gece salondaki kanepede bayılır gibi uyumuşum. Sabah, kâbusları göğüslemek için daha uygun bir zamandı.

Uyandığımda anlamsız bir şekilde sakindim. Tüm pencereleri açtım. Aydınlık, her korkuyu katlanılabilir kılıyor. Caddenin gürültüsü bana yalnız olmadığım hissini veriyordu. Yatak odasının kapısını açtım. Ürküntüye mahal vermek istemiyordum, doğrudan girdim içeri. Bulunduğu çekmeceye doğru yürüdüm. Hâlâ o şekilde duruyordu. Onu oradan almam gerekiyormuş duygusuna kapıldım. Madem onu hapsolduğu yerden kurtarmıştım, verdiğim özgürlüğü birçok anlamda sırtlanmışım demekti. Bir kere görmeyi kabul ettikten sonra, o yokmuş gibi davranamazdım.

Onu oradan nasıl çıkaracağımı bilemiyordum. Ne ile kavrayıp tutacaktım, içim almıyordu. Çekmece hâlâ kilitliydi. Yoksa çekip rayından çıkarırdım, böylece onu istediğim yere taşırdım. Artık patırtısını kesmişti, belki de tek istediği soluk almaktı, tek istediği görülmekti. Hiçbir şekilde kıpırdadığına tanık olmamıştım. Yoksa o sesleri çıkaran o değil miydi? Aklımdan şüphe duymaya, bir taraftan da doğaüstü olayların içinde bulunduğum fikriyle sancılanmaya başlamıştım. Mümkün olduğunca mantığı elden bırakmamak gerektiğini düşünüp onun cansız ve zararsız olduğuna inandım. Sadece neden burada olduğunu anlamak ve bunun için onu oradan çıkarmak gerekiyordu. Banyodaki faraş yardımıyla yapabilirdim. Aldıktan sonra nereye koyacağım konusunda sağlam bir karar vermem gerekiyordu. En iyisi kilere koymaktı. Nedense onu saklama ve koruma ihtiyacı duyuyordum.

Kiler tabanına yaydığım gazete kâğıtlarının üzerine bıraktım onu. Yere değer değmez sıçrayıp sırtı üzerine düştü. Bu yeni görüntüsünden dolayı dehşete kapılmıştım: Ayası, yardım diler gibi açıktı. Avcun içi yeşile çalan, hastalıklı bir sarı renkteydi. El çizgileri derin, kapkara yollar gibiydi. Bu görüntüye daha fazla dayanamayıp kapıyı kilitledim.

Akşama doğru eve gelir gelmez, kapatılmış evcil bir hayvanın gönlünü almak ister gibi kilere gittim. Onu gazetelerin üzerinde bulamayınca şaşkına döndüm. Eşikte kalakalmıştım. Ansızın bir yerden çıkacak korkusuyla, küçücük kilerde nerede ne var algılayamıyordum zaten. Birazdan hunharca öldürüleceğim hissine kapıldığımdan, zihnimde cesedimin kanlar içindeki çeşitli görüntüleri oluşuyordu. Bunları aklımdan kovmaya çalıştıysam da

bütünüyle başaramadım. Cesaretimi toplamaya çalışarak etrafı incelemeye koyuldum. Kısa süre sonra merdivenin altında buldum onu. Parmaklarının ucunda yükselmiş, kımıldamadan duruyordu. Bu haliyle, birkaç bacağı koparılmış, zavallı, koca bir örümceği andırıyordu. Acımaksızın ondan korkmak elde değildi. Onu bulmuştum, fakat onunla ne yapacağımı kestiremiyordum. Bu sorundan daha acil olarak nasıl ve neden yer değiştirdiğini öğrenmeliydim.

Tam bu sırada kafamdaki bütün sorulara yanıt veren bir şey oldu. Kalan beş ayağıyla yaşlı örümcek ani bir hareketle bana doğru gelmeye başladı. İç organlarımı altüst eden bir dalgayla, inleyerek geriye savruldum. O ise durdu. Canlıydı! Dipdiri! İçimde korku ve merak yarışıyordu. Şimdi, bana zarar vereceğinden değil, aklımı kaçırmaktan korkuyordum. Öte yandan benden ne istediğini merak ediyordum. Bir kapıyı çalarmış gibi zemine vuruşuyla beni titreten bütün bu duygulardan sıyrıldım ve gerçeğe döndüm. O an gerçek'ten daha yüce bir düş yoktu. İkinci kez yeniktim, karşı koymayacaktım. Kuvvetli bir ışıktan sakınır gibi gözlerimi kısarak baktım. Bakışlarımı üzerinde hissetmiş olacak ki kalem tutar gibi bir hal aldı. Bir süre bu durumda bekledikten sonra, baygın düşer gibi birden ayası açık sırtüstü yattı. Parmaklarını "gel" ya da "getir" der gibi oynatıyor, ardından tekrar kalem tutar gibi bir hal alıyor, ayası üzerine tekrar düşüyor, böylece aynı hareketleri sırasıyla yineliyordu. Benden bir kalem istediğini anlamam zor oldu. İçimi titreten bir mutlulukla kalem kâğıt getirdim ona. Kalemi hemen kavrayıp sağdan sola doğru kaymaya başladı. Nedense, yazdıkları kendi dilimden ya da bildiğim bir dilden olacak sanmıştım. Düş kırıklığıyla doğruldum kâğıtların üzerinden.

Durmaksızın yazmak istiyordu. Kim bilir ne zamandır bekliyordu kâğıt kalemi. Önüne bir tomar kâğıt koyup yazdığı ilk iki sayfayı yanıma alarak çıktım kilerden. Işığı açık bırakmıştım. Karanlıkta göremez de yazamazmış gibi.

Ertesi gün bir çeviri bürosu aramaya koyuldum. Keşke kullandığı dili bilebilseydim. Kimseyle bu gizi paylaşmak istemiyordum. Ortada hiçbir ses, ipucu vermeyen bir dil vardı; gizi çözmesini umarken, onu dallandırıp budaklandıran bir engelle karşılaşmıştım. Kıvrımlarına anlamaz, acıklı bir biçimde baktığım, sessiz, konuşmayan harfler... Bulduğum ilk çeviri bürosuna girdim. Dilinin Farsça olduğu söylendi. Halihazırda çevirecek

kimse yokmuş. Bırakmamı istediler. Tereddüt etsem de başka yol olmadığı için fotokopisini bıraktım ve eve döndüm.

Ertesi gün bu sayfaların çevirisini aldığımda heyecanımı nasıl saklayacağımı bilemiyordum. Eve varır varmaz kapıyı içerden kilitleyip salondaki masaya oturdum. Metni bir çırpıda okumak istesem de Fransızcada yavaş ilerliyordum. Buna rağmen okuduklarım beni sarsıyordu:

"Allah dedikleri kâğıttan bir kuştu başlangıçta. Onu o kadar süslediler, o kadar büyüttüler ki hepimiz yaşamımızı düzene sokacak olan bu kuşcağıza tüm sorunların çözümünü yıkıverdik… Tüm bu yükü taşısın ve sesini çıkarmasın diye besledik o kuşu. Bizi düşünmekten, türlü meselelere kafa yormaktan alıkoyduğu için şükrettik ona. Her ibadette bu kuşa bağımlılığımız tazelendi ve bu sayede yüzyıllarca ölmedi o. Etrafına yerleştirilen sayısız aynayla çoğaltıldı. Sonunda kimse onun bir zamanlar kâğıttan yapılmış olduğunu ve uçamayacağını hatırlamadı. Şimdi, çocukların Allah'ı babaları, kadınların Allah'ı kocaları, öğrencilerin Allahı hocaları, koca bir halkın Allah'ı ise yöneticileri oldu. Hemen her erkek biraz Allah oldu. Bu neferler, Allah'ın her şeyi görüp cezalandırabilmesini sağladılar. Geriye kalanlar –kadınlar ve çocuklar– aynalardan sürüldüler…"

Sabaha dek hiç uyumadım. Henüz yazarın kim olduğunu bilmiyordum. Bir akşam iş dönüşü asansörde karşılaştığım yaşlıca bir adama cesaret edip sorana dek... Adam, üç-dört sene önce benim dairemde, İran'dan buraya gelmiş, sağ eli olmayan birinin yaşadığını söyledi. Adını anımsayamıyordu ama ev sahibinden öğrenilebilirdi. Önce emlakçi, daha sonra da ev sahibinin nazlı hafızası yardımıyla, zor da olsa öğrenmiştim olup biteni: Benden önce bu evde Goulam Rezai adında bir Fars oturuyormuş. Rezai, yirminci yüzyıl sonlarına doğru Tebriz'de yaşamış, ünlü bir şair ve düşünürmüş. Makaleleri, şiirleri binlerce gencin yaşamını etkilemiş. Sonunda bir gün şeriat yanlısı bir örgüt tarafından kaçırılmış, sağ eli –burayı dinlerken titriyordum– yazdıklarından dolayı cezalandırılmak üzere kesilip önüne atılmış. Sol elinde tuttuğu sağ eli, durmaksızın kanayan bileğiyle kendisiyle el ele bir ceset gibi kalakalmış. Saatler sonra olanları duyup onu bir hastanede bulan dostları, bu kutsal el için bir anıt mezar yapmak istemişler. Rezai tepkisizce kabul etmiş. Tam burada ağzımdan çıkmasına engel olamadığım boğuk çığlığı, ev sahibi haklı buldu, "Evet, inanılmaz bir şey," diyerek onayladı beni. El, gömülmüştü yani?! Nefesimi

düzenlemeye, göğsümdeki gürültüleri zaptetmeye çalışarak ev sahibini dinlemeyi sürdürdüm. Rezai, kaçıp geldiği Fransa'da kalmış, benim şu anda yaşadığım eve yerleşmiş. Garip, açıklanamaz korkuları varmış. Ev sahibi ile birkaç kez sohbet etmişler, ancak Rezai kimi kaygılarından dolayı içini tamamıyla dökmekten kaçınır, hatta bazen sohbeti birden keserek dinlenmek istediğini söylermiş ona. İran'da yazdıklarını burada tekrar tekrar okuyarak kederlenir, eliyle birlikte sözcüklerinin de gömüldüğünü söylermiş sürekli. Kimi insanlar vardır, Bay Clapot, kâğıda akıttıkları sözcüklerin büyüsüyle yaşarlar ve bu sözcükler, yazılamadıklarında sahiplerini boğar. Rezai de –sanırım– böylesi bir tutkuyla, yaşama bağlanır gibi bağlanmıştı sözcüklere. Sonunda havagazıyla intihar ettiğinde bırakmıştı sözcükleri. Ancak sözcükler yaşamayı seçmişti.

El, parmak uçlarında biriken, kâğıda dökülemeyen sözcüklerin canlılığı ile yaşamış, çürümemiş, kokmamıştı. Gün gelip de yazacakları sona erecek olursa gevşeyip düşecek ve belki de o zaman çürümeye başlayacaktır.

Kendisi şu anda kilerde yazmayı sürdürüyor. Rezai'yi okudukça yaşamımı anlamlandırma isteği alevleniyor içimde. Sadece onu okurlarına ulaştırarak bile olsa özgürleşmem gerekiyor. Benim özgürlüğüm, şimdi, yüzlerini görmediğim, dillerini çeviri yoluyla anladığım binlerce gencin kafalarındaki aydınlığa bağlı. İnsan, özgür kılmadan özgürleşemiyor. Bir kez tutsaklığından haberdar olmayagörsün, ömrü boyunca bu geniş hapishanenin duvarlarına kadar yürüyüp onları bulmak ve diğer tüm bihaber tutsaklara göstermek istiyor. Duvarların yıkılmadan önce görülmesi gerek.

Bu konu artık benim için ölüm kalım meselesi haline geldi. Rezai yayımlanmalı. Lütfen bu mektubu cevapsız bırakmayın. İlgilenirseniz, yazdığı metinleri size gönderirim.

PUSLU BAHÇE

“Mutsuz sabinin gecesel varlığıyla
*bir mezar gibi yüceldi orman.”**
Comte de Lautréamont

Bazı akşamlar yüksek tepelerde köpekler uzaktaki karanlık bir ormanı ulur. Orman yaratıkları uyanıp çok derinlerden geri seslenir. Haykırışları insanların tenine doğru koşar, tüylerini ürpertir. Evlerine kapanmış oturanların bazıları bu çağrıya kulak verir ama ormana kadar gitmek yerine kapı önlerine çıkarlar. Mantarlar renklenir, parıldar. Ne kadar renkliyse o kadar zehirlidir, onlar bile…

Esme’nin ailesi de böylece kapı önüne çıkmıştı. Teyzesi dışında hepsi, çıplak bir masayı çevrelemişti. Teyze ise üzerine inen sisle puslanmaya başlamış bahçeye dalmış, oradaki tek ağaca kurulu salıncağa oturmuştu. Kendini ileri geri hareket ettirerek sallanmaya çalışıyordu.

Esme korkuyordu bahçeden. Hele bu saatlerde… Bir kere, ağaçtan korkuyordu. Onun o yalnız ve hınçlı halinden, ormandan koparılmışlığından. Ağacın kendinde taşıdığı gizli ormandan korkuyordu. Kötücül hayvanların her akşam sis çöker çökmez onların evinden çağırdığı belki de bu ağaçtı. Sonra bahçe duvarına bitiştirilmiş o tabuttan korkuyordu. Kim bilir kim getirip koymuştu onu oraya. Pinti dedesi lazım olur diye atmaya kıyamıyordu. Birdenbire inen ağır yağmurlardan ağacı şişmiş, kararmıştı. Kapağı kaymış, içinin kâbuslarından haber veriyordu. Bazı gecelerde bu aralıktan kemikli bir el uzanırdı Esme’nin düşlerine doğru.

Sisin içinde bir görünüp bir kaybolan teyzesine ve tabutun karaltısına bakarken ürperdi Esme. Gözleri annesini aradı. Masada yoktu. Anneannesi, kalın dudaklarında bir sigara, kayıtsızdı. Yüzündeki korkuyu fark eden dayısı, birden kavradı Esme’nin kolunu. Duvarlardaki gölgeleri gösterdi. Tozlu ampule çarpıp duran kör böceklerin, sineklerin cinleriydi bunlar. Dayısı daha önce de söylemişti bunu. Esme biliyordu zaten. Ama unutmak isterdi, öyle korkuyordu ki… Dayısı bu korkudan memnun, gülüyordu.

Teyzesi, ağacın dallarını sarsarak ve eteklerini savurarak, arkası ev halkına dönük sallanıyordu. Esme sevmiyordu teyzesini. Arkası dönük diye memnundu. Teyzesi yalnızca böyle arkadan görünüşüyle var olsaydı keşke. Yüzü çirkindi, hiç sevilmemiş gibi çirkin… Neden insanlar ille de yüzleriyle vardı ki? Şimdi böyle dalları çatırdatarak sallanması, eğlenmek için değildi. Ağaca acı vermek içindi. Çünkü bu evdeki kimse herhangi bir

şeye karşı sevgi ya da acıma beslemiyordu. Ağaca da işkence ediyorlardı böyle. Bir keresinde dedesi ağaca ateş etmişti. Gövdesindeki çukur hâlâ tazeydi. Karınlarını tutarak gülmüşlerdi. Gülmeleri ya da mutlu olmaları daha da korkutuyordu Esme'yi. O, içten içe ağacı seviyordu. Ancak bunun açığa vurulmaması gereken bir şey olduğunu da biliyordu. Dedesinin yanında annesinin Esme'yi kucağına almasının ayıp olacağı gibi bu da ayıptı.

Annesi elinde çaydanlıkla döndü. Esme'ye şekerli sıcak su verdi. Kimse konuşmuyordu. Dayı, Esme'yi korkutmaktan hevesini almış, kanatlarını kopardığı bir karasinekle oyalanıyordu. Salıncakta biteviye sallanan teyze, düşsel bir varlık gibiydi. Ağaç gırç gırç diye acıyor, ormanları yardıma çağırıyordu, ama nafile.

Esme, zorlama bir cesaretle dedesine baktı. Dedesi, hindilere özgü bönce bir asaletle uzaklara dalmıştı. Ne düşünüyordu acaba? Çay bardağı giderek dev avcuna gömülürken sürekli susuyordu. Esme, birden ailesince o çokça güzellenen duyguyu derinden hissetti: Nefret. Babası yoktu Esme'nin. Gitmişti. Yerini kimse bilmiyordu. Epeydir kayıptı. Dayısı ve dedesiyle şiddetli bir kavgadan sonra "Lanet olsun!" diye bağırarak kaçmıştı. Aksayarak koşarken dayısının bıçağından başlayıp bacağına doğru giden bir acıyla kanıyordu. Arkadaşının yol kenarında bekleyen kamyonetine yüzü çarpılarak, zorla binmişti. Esme, ardından koşarken, kamyonetin arkasına yapıştırılmış süs aynalarında kendini görmüştü. Kendini geride bırakan kendini. Ve bir yanını da o aynalarda babasıyla göndermişti, peşinden koşan Esme olarak. İşte bu yüzden babası geri gelecekti. Zaten kimsesi yoktu. Mutlaka dönecekti.

Hava serinledi diye sandalyenin tepesinden alınıp içeri gönderilen çocuk, babasını düşünürken eşyalara dokunuyordu. Yastıklara sarılıyor, kırlentleri seviyordu gizlice. Döndüğünde, dedesi ne derse desin, sarılacaktı babasına. Yüzünü anımsamak olanaksızdı. Aslında bir fotoğraf vardı. Annesinin ve kucağına Esme'yi oturtmuş babasının olduğu bir fotoğraf. Anneannesi çıkarıp yırtmıştı babası gittikten sonra. Şimdi o fotoğraf olsaydı, ona dokunurdu.

Ansızın çalmaya başlayan telefonun sesiyle irkildi. Annesi iki adımda terliklerini bırakıp içeri daldı. Almacı kaldırdı. "Evet benim," dedi. Sonra uzun uzun dinledi. Gözleri büyüdü, ağzı aralandı. "Tamam," dedi en son, bir kâğıda bir şeyler yazdı ve telefonu kapattı. İçeri uzanan meraklı başlara

cevaben, “Hüseyin’i bulmuşlar,” dedi. Esme bunu duyunca duramadı. Gizlemek istemediği bir sevinçle annesine koştu. Bakışlarını yakalamak ve bu güzel haberi korkusuzca, kendini dizginlemeden onunla kutlamak istiyordu. Ama annesi durgundu. “Balıkesir’e gitmemiz gerekiyor,” dedi. Dede tiksinir gibi, “Yarın yarın!” dedi. Kimse bir şey söylemedi. Bu büyük habere rağmen yine suskundular. Esme cesaret edip de bir şey soramadı ama annesine yanaşıp, “Ben de,” diyebildi. Annesi başıyla olur dedi.

Ertesi gün dayısı, annesi ve Esme Balıkesir’e gittiler. Bir çiftlikte küçük bir odaya girdiler. Bir yatak, bir masa ve bir sandalyeden başka eşya yoktu. Yatağın çarşafı yırtıldığı yerden bir mandalla tutturulmuştu. Duvardaki on kadar çiviye üst üste giysiler asılmıştı. Polisler vardı etrafta. Esme babasını sordu ilk kez. “Gitti,” dedi polis. Sonra çocuğun zihninde biraz daha anlaşılır bir resim çizmek istedi: “Tabuta koydular, götürdüler,” dedi. Esme ağlamaya başladı. Annesi, bir poşete doldurulmuş ufak tefek özel eşyayı alırken Esme’yi işaret ederek polislere bir şey söyledi. Biraz sonra hepsi çıktı odadan. Annesinin çekiştirmelerine aldırmayarak anahtar deliğinden babasının odasına baktı Esme. Eşyanın gözüyle onun eşyalarına baktı. Babası hakkında neler biliyorlardı kim bilir.

Dönüş yolunda mola verdiklerinde, annesi dayısından gizleyerek bir fotoğraf verdi Esme’ye. “Baban,” dedi. Çocuk baktı: Yatakta, gözleri kapalı, ağzı aralanmış bir adamdı. Düşmekten korkar gibi örtüleri kavramış elleri gergindi. Boynu ve yüzü pençe pençe kızarmıştı. Esme, bakarken büyüyüverdi. Etrafındaki her şey yeniden anlamlanıp unutuldu sonra. Hareket eden otobüs, yeniden yanlarına oturan dayısı, onu kucağında kavrayan annesi, camdan akıp giden dışarısı… Her şey Esme’yi yabancı ve öteki yapıyordu. Çocukça bir boyun eğişle, ölmek nedir, anladı. Fanilasının altında tenine değen fotoğraf, bir an’ı tekrar tekrar canlandırdı zihninde: Kamyonetin arkasındaki küçük aynalarda sarsılarak uzaklaşan kendi yüzünü.

Eve vardıklarında yine akşamdı. Orman hayvanlarıyla kaynamaya ve haykırmaya başlamıştı bile. Bahçeye sis çökmüştü. Esme önce gidip ağaca sarıldı, yarasına dokundu. Uzun uzun ağladı. Sonra kalkıp tabutun yanına gitti. Koynundaki fotoğrafı çıkarıp aralık kapağından içeri bıraktı.